

toender.dk

REGNSKAB

2015

TØNDER KOMMUNE

Borgmesterens forord

En økonomi i god balance i Tønder Kommune

Tønder Kommune kommer ud af 2015 med et overskud på driften på 138,9 mio. kr. Det er dermed 55,5 mio. kr. bedre end oprindeligt budgetteret. På anlægsområdet er det glædeligt, at det igen er lykkedes at gennemføre anlæg for mere end 100 mio. kr. – nemlig for 126,1 mio. kr. Det betyder, at overskuddet på driften har været i stand til at finansiere vores anlægsaktivitet.

I regnskabet for 2015 kan aflæses mange af de samme positive tendenser, som også fremgik af regnskabet for 2014.

Kommunen holder sig inden for rammerne af driftsbudgetterne, hvor der i 2015 er brugt 51,7 mio. kr. mindre end oprindeligt forudsat, hvilket blandt andet betyder, at Tønder Kommune bidrager positivt til overholdelse af den kollektive aftale på serviceudgifterne.

Det betyder også, at resultatet af den ordinære drift på 138,9 mio. kr. har kunnet finansiere anlægsudgifterne, som fortsat er på et historisk højt niveau med 126,1 mio. kr.

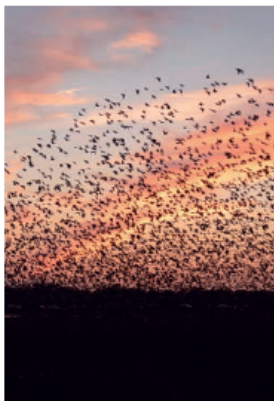
Det er specielt om- og tilbygningen af Tønder Rådhus, som har præget anlægsøkonomien – men også hverdagen for alle som har haft deres gang på rådhuset i 2015. Efter et omfattende byggeprojekt, som blev gennemført inden for de økonomiske og tidsmæssige rammer, kunne kommunen i januar 2016 tage de nye faciliteter i brug.

Regnskabet afspejler også en positiv udvikling i de likvide beholdninger, der i gennemsnit har været 244,8 mio. kr. i 2015, hvilket er ca. 54 mio. kr. mere end i 2014.

Samlet set et regnskab for 2015, som afspejler en ansvarlig økonomistyring, som viser, at kommunen fremadrettet har et økonomisk råderum, som gør os i stand til at navigere i forhold til nye tiltag.

Det betyder ikke, at det er tid til at hvile på laurbærrene, for forude venter nye udfordringer. Stramme økonomiske rammer i stat og kommuner stiller også i de kommende år store krav til den offentlige sektor.

Laurids Rudebeck
Borgmester

INDHOLD	Side
Kommuneoplysninger	4
Påtegninger	5
Ledelsens påtegning	5
Den uafhængige revisors påtegning	6
Kommunens årsberetning	8
Generelle bemærkninger	8
Regnskabsmæssig udvikling	9
Hoved- og nøgletal	17
Regnskabsopgørelse	18
Balance	20
Noter til driftsregnskab og balance	21
Opgaver udført for andre myndigheder	54
Bilag A	55
Anvendt regnskabspraksis	55

Kommuneoplysninger

Kommune	Tønder Kommune Kongevej 57 6270 Tønder
Telefon:	74 92 92 92
Telefax:	74 92 96 78
Hjemmeside:	www.toender.dk
E-mail:	toender@toender.dk
Hjemsted:	Tønder
Regnskabsår:	1. januar - 31. december

Revision	BDO Kommunernes Revision Godkendt revisionsaktieselskab Birkemose Alle 31 st. 6000 Kolding
-----------------	---

Påtegninger

Ledelsens påtegning

Årsregnskabet bygger på de obligatoriske oversigter og redegørelser, der skal aflægges i overensstemmelse med Lov om Kommunernes Styrelse og reglerne i Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem for Kommuner.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

Kommunalbestyrelsen har overgivet regnskabet til revision den 31. marts 2016.

Tønder Kommune, den 15. juni 2016

Henrik Frandsen
Borgmester

Klaus Liestmann
Kommunaldirektør

Den uafhængige revisors påtegning

Kommunens eksterne revision skal i henhold til Indenrigsministeriets bekendtgørelse om kommunernes budget, regnskabsvæsen, revision m.v. senest den 15. juni forsyne årsregnskabet med en revisionspåtegning.

Årsregnskabet med revisionspåtegning vil blive offentliggjort på kommunens hjemmeside.

Til kommunalbestyrelsen i Tønder kommune

Vi har revideret årsregnskabet for Tønder Kommune for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2015. Årsregnskabet, der omfatter siderne 5-10, 13-16, 18-21 og 46-61 i hæftet Regnskab 2015 med anvendt regnskabspraksis, regnskabsopgørelse, balance, finansieringsoversigt, obligatoriske oversigter og noter.

Årsregnskabet er udarbejdet efter kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. med følgende hovedtal:

- Resultat af ordinær driftsvirksomhed på -138,9 mio. kr. (overskud)
- Resultat af det skattefinansierede område på -12,8 mio. kr. (overskud)
- Aktiver i alt på 1.968,2 mio. kr.
- Egenkapital i alt på -859,4 mio. kr.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning, god offentlig revisionskik, jf. lov om kommunernes styrelse og kommunens revisionsregulativ. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for Tønder Kommunes udarbejdelse af et årsregnskab. Formålet hermed er, at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Tønder Kommunes interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2015 i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget - og regnskabsvæsen, revision m.v. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Supplerende oplysning om forståelse af revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. medtaget det af kommunalbestyrelsen godkendte resultatbudget for 2015 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2015.

Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Kolding, den 15. juni 2016

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

Niels Peder Aalund
Statsautoriseret revisor

Henrik Hjalgrener
Registreret revisor

Kommunens årsberetning

Generelle bemærkninger

Regnskabet

Tønder Kommunes regnskab er udarbejdet efter de retningslinjer, som er fastlagt i Indenrigsministeriets "Budget- og regnskabssystem for kommuner".

Kommunen har valgt at aflægge et regnskab, som indeholder de oversigter, der er obligatoriske i forhold til et udgiftsbaseret regnskab, idet det afspejler det styringsgrundlag, der ligger til grund for den daglige drift – og suppleret dette med oversigter og noter efter en konkret vurdering. Regnskab efter omkostningsbaserede principper er fravalgt.

Kommunens "Anvendte regnskabspraksis" – som væsentligst er en opsummering af budget- og regnskabssystemets retningslinjer kan ses i bilag A.

Budgetgrundlaget

Det oprindelige budget:

Indtægter består af indtægter fra skatter, tilskud og udligning, hvor kommunen har anvendt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Driftsudgifter er baseret på en rammeudmelding, som er en fremskrivning af 2014 budgettet ved anvendelse af KL's anbefalede pris- og lønskøn.

Rammen er herefter korrigeret for konkrete reduktions- og udvidelsestiltag baseret på de politiske prioriteringer i forbindelse med budgetarbejdet.

Ved udarbejdelse af driftsbudgettet har kommunen iagttaget sin forpligtelse i forbindelse med økonomiaftalen mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening, som blandt andet indeholder et loft over kommunernes samlede serviceudgifter – med risiko for sanktionering såfremt aftalen ikke overholdes af alle landets kommuner under ét.

På anlægssiden er der i budgettet afsat rådighedsbeløb til allerede igangsatte anlægsarbejder samt nye anlæg i overensstemmelse med investeringsoversigten.

Finansieringsdelen indeholder en nettoeffekt af lån og øvrige finansforskydninger som stort set er i balance og derfor er der også en stort set uændret påvirkning af de likvide aktiver.

Kommunens budget blev vedtaget af kommunalbestyrelsen den 8. oktober 2014.

Det korrigerede budget:

I det korrigerede budget indgår de tillægsbevillinger, som er blevet givet i løbet af året.

Tillægsbevillinger, som påvirker kassebeholdningen gives af Kommunalbestyrelsen. Omplaceringer mellem bevillingsområder uden påvirkning af kassebeholdning kan godkendes af Økonomiudvalget.

På driftssiden gives der som udgangspunkt ikke tillægsbevillinger, som påvirker kassebeholdningen i henhold til kommunens økonomiske politik. Undtaget herfra er de overførsler af driftsbevillinger, som sker fra gammelt til nyt regnskabsår efter Kommunalbestyrelsens godkendelse.

Tillægsbevillinger til rådighedsbeløb på anlæg og ændringer til finansiering godkendes løbende af Kommunalbestyrelsen i løbet af året.

Regnskabsmæssig udvikling

Tønder Kommunes regnskab for 2015 udviser et solidt resultat med et højt anlægsniveau finansieret af overskud på den ordinære drift og samlet et nettooverskud på 13,2 mio. kr.

På driftssiden har kommunerne gennem flere år – og også i 2015 – været underlagt en statslig sanktionsmulighed, såfremt kommunerne samlet set ikke holdt sig inden for rammerne af det oprindelige budget på serviceudgifterne.

Tønder Kommune har allerede i budgetfasen ageret loyalt over for denne aftale – og regnskabet viser, at Tønder Kommune bidrager positivt til aftaleopfyldelsen, idet der på servicerammen er et mindreforbrug på 37,7 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget.

Dette er udtryk for, at der på stort set alle serviceområder har været udvist tilbageholdenhed i forbruget.

Kommunens udgifter til overførselsindkomster er også mindre end oprindeligt forventet med et mindreforbrug på 17,5 mio. kr.

Samlet er der derfor et overskud på den ordinære drift på 138,9 mio. kr., hvilket er 55,5 mio. kr. mere end oprindeligt budget.

På anlægssiden har kommunen – i lighed med de seneste år – haft en stor anlægsaktivitet med udgifter på 126,1 mio. kr., hvilket også var ønsket og forventet ved budgetlægningen samt ved årets tillægsbevillinger.

Når der ses på regnskabsudviklingen på finansierings- og balancemæssige forskydninger, så slår det gode resultat også igennem på disse områder. Årets samlede overskud på driften på 13,2 mio. kr. er en del af forklaringen til en forhøjet kassebeholdning og en styrket egenkapital. Samtidig medfører det høje anlægsniveau, at værdien af kommunes anlægsaktiver er stigende, hvilket også har en positiv effekt på egenkapitalen.

Regnskabsoversigt (mio. kr.)	Oprindelig B 2015 (1)	Regnskab 2015 (2)	Afvigelse 2015 (3 = 2-1)	Tillægs- bevillinger 2015
Indtægter				
Personskatter	-1.335,3	-1.335,9	-0,6	-0,1
Selskabsskatter m.v.	-30,9	-30,9	0,0	0,0
Grundskyld	-96,8	-95,0	1,8	0,8
Generelle tilskud m.v.	-932,5	-937,4	-4,9	-4,9
Refusion af købsmoms	0,0	0,9	0,9	0,0
Indtægter i alt	-2.395,5	-2.398,3	-2,8	-4,3
Driftsudgifter				
Serviceudgifter	1.663,8	1.626,0	-37,7	17,8
Uden for servicerammen	122,9	126,4	3,5	4,6
Overførselsudgifter	518,0	500,5	-17,5	-6,4
Driftsudgifter i alt	2.304,6	2.252,9	-51,7	16,0
Renter	7,4	6,4	-0,9	0,0
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-83,5	-138,9	-55,5	11,7
Anlægsudgifter				
Anlægsudgifter (ex. Jordforsyning)	101,8	120,0	18,2	38,1
Anlægsudgifter - Jordforsyning	-3,0	6,1	9,2	-2,7
Anlægsudgifter i alt	98,8	126,1	27,3	35,4
RESULTAT SKATTEFINANSIERET I ALT	15,3	-12,8	-28,2	47,1
Forsyningsvirksomheder (brugerfinansieret)				
Affaldshåndtering	4,6	-0,4	-5,0	-5,0
Forsyningsvirksomheder i alt	4,6	-0,4	-5,0	-5,0
RESULTAT I ALT	19,9	-13,2	-33,2	42,0

(+ = mindreindtægter eller merforbrug og - = merindtægter eller mindreforbrug)

Forskellen mellem det oprindelige budget og regnskabet 2015 er udtryk for ændringer i aktivitetsniveauet i Tønder Kommune.

Tillægsbevillinger er Kommunalbestyrelsens godkendelse af ændret aktivitetsniveau i forhold til det oprindelige budget.

Tabellen viser i kolonne 2 regnskabet for Tønder Kommune

- * Indtægter i alt på 2.398,3 mio. kr.
- * Udgifter i alt på 2.252,9 mio. kr.
- * Overskud på ordinær drift 138,9 mio. kr.
- * Anlægsudgifter på 126,1 mio. kr.

Indenrigsministeriet har indskærpet, at kommunens regnskab skal indeholde

oplysning om resultatet og mellemværendet på forsyningsområdet affald – også selv om området er lagt ud i et særskilt selskab.

Derfor er resultatet indarbejdet i regnskabsoversigten og mellemværendet indarbejdet i balancen, men forholdet har mere teknisk end reel karakter, da området fortsat varetages af Tønder Affald A/S.

Tillægsbevillinger

Kommunalbestyrelsen vedtog i 2010 en økonomisk politik med henblik på at sikre en styrket økonomisk frihed.

Et væsentligt element i denne politik er, at der ikke gives tillægsbevillinger til driften finansieret via kassebeholdningen.

Årets tillægsbevillinger fordeler sig således:

Note	Tillægsbevillinger (mio. kr.)	Indtægter	Drift	Anlæg	Likvider og finans- forsk.
*	Overførsler fra 2014 til 2015	0,0	47,8	30,6	-63,1
*	Pulje til overførsler	0,0	-15,4	0,0	0,0
**	Halvårsregnskab	-1,4	-9,2	0,0	10,6
***	3. kvartalsregnskab	-0,1	-8,6	0,0	8,7
****	Andre	-2,8	-3,7	4,7	1,7
	I alt	-4,3	11,0	35,4	-42,0

*) Overførsler fra 2014 til 2015 har en direkte påvirkning af kassebeholdningen, men er reelt finansieret af mer- og mindreforbrug i det foregående år. I det oprindelige budget for 2015 var der afsat en pulje på 15,4 mio. kr. til delvis imødegåelse af overførsler.

**) Ved halvårsregnskabet udgør de væsentligste bevillingsændringer midtvejsregulering på skat, udligning samt beskæftigelsestilskud ligesom der på befordring indgår en efterregulering fra Sydtrafik vedrørende 2014. Modsatrettet reserveres 5 mio. kr. til aktivitetsbestemt medfinansiering grundet forventninger om et forhøjet aktivitetsniveau. Samlet tilføres kassebeholdningen 10,65 mio. kr. i forbindelse med halvårsregnskabet.

***) Ved 3. kvartalsregnskab tilføres kassebeholdningen 3,7 mio. kr. primært grundet forventning om lavere udgifter til forsikrede ledige. Af mere teknisk karakter foretages budgetregulering på forsyningsområdet med modsatrettet effekt på finansforskydninger på 5 mio. kr.

****) Ved andre bevillinger flyttes øgede indtægter og driftsbudgetter primært til

anlæg og resten til kassebeholdningen. Bevillingerne er givet løbende over året.

Bevillinger til driften kan opdeles således:

Tillægsbevillinger - drift (mio. kr.)	Over- førsler	Øvrige tillægs- bevillinger *	I alt
Indtægter	0,0	-4,3	-4,3
Serviceudgifter	42,7	-9,5	33,2
Udgifter udenfor serviceramme	0,0	4,5	4,5
Overførselsudgifter	5,1	-11,5	-6,3
Pulje til overførsler	-15,4	0,0	-15,4
I alt ekskl. forsyning	32,5	-20,8	11,7
Forsyningsvirksomhed	0,0	-5,0	-5,0
I alt inkl. forsyning	32,5	-25,8	6,7

*) Ved denne opdeling er det reelt de øvrige tillægsbevillinger, som skal holdes op mod den økonomiske politik. I 2015 udviser nettoeffekten af disse 20,8 mio. kr., som er tilført kassebeholdningen eller overført til anlæg.

Væsentligste årsager er øgede tilskud og udligning på indtægtssiden og ændrede pris- og lønsskøn på serviceudgifter, forventede mindreforbrug til overførselsudgifter ved forsikrede ledige og nulstilling af overførselspulje.

Tillægsbevilling på forsyningsområdet (5 mio. kr.) tilføres øvrige finansforskydninger.

Årets resultat

Årets resultat (mio. kr.)	Korr. Budget	Regnskab	Afvigelse	Overført til 2016 mm.
Indtægter	-2.399,8	-2.398,3	-1,5	0,0
Serviceudgifter	1.681,6	1.626,0	55,6	57,9
Udgifter udenfor serviceramme	127,4	126,4	1,0	0,0
Overførselsudgifter	511,6	500,5	11,1	7,6
Renter	7,4	6,4	0,9	0,0
Ordinær drift i alt	-71,8	-138,9	67,2	65,5
Anlægsudgifter ekskl. Jordforsyning	139,9	120,0	19,9	52,6
Anlægsudgifter jordforsyning	-5,7	6,1	-11,9	0,0
Anlæg i alt	134,2	126,1	8,1	52,6
Resultat skattefinansieret i alt	62,4	-12,8	75,2	118,1
Forsyningsvirksomhed	-0,4	-0,4	0,0	0,0
Resultat i alt	62,0	-13,2	75,2	118,1

Resultatet af den ordinære drift viser et overskud på 138,9 mio. kr., hvilket er 55,5 mio. kr. bedre end forventet i det oprindelige budget. Da der i løbet af året er tillægsbevillet 11,7 mio. kr., bliver årets mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget på 67,2 mio. kr.

Væsentligste årsag findes på serviceudgifterne med et mindreforbrug på ca. 55,6 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, ligesom også mindreforbrug på 11,1 mio. kr. på overførselsudgifter bidrager på trods af de løbende nedjusteringer af budgetterne i løbet af året.

På anlægsområdet er forbruget ca. 27,3 mio. kr. større end oprindeligt budgetteret, men med tillægsbevilling på 35,48 mio. kr. ender anlæg med et mindreforbrug på 8,1 mio. kr.

Det samlede mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget udgør 75,2 mio. kr. og heraf overføres til efterfølgende år:

- Drift 65,5 mio. kr., hvoraf 5,7 mio. kr. overføres til anlæg

- Den samlede overførsel på anlægsudgifterne er opgjort til 52,6 mio. kr., som fordeles på:

	Mio. kr.
Forventet mindreforbrug, som forlods er overført til 2016	33,1

Det resterende mindreforbrug i forhold til korrigeret budget udgør 19,9 mio. kr. og heraf søges overført til 2016	<u>19,5</u>
---	-------------

Samlet overførsel på anlægsudgifter	<u>52,6</u>
-------------------------------------	-------------

Praksis fra sidste år videreføres således at 33 mio. kr. foreslås overført til 2017.

- På anlæg vedrørende jordforsyningen foretages ingen overførsel.

Finansieringsoversigt (mio. kr.)	Oprindeligt budget 2015	Regnskab 2015	Budget vs. Regnskab
Likvide beholdninger primo:		88,3	
Tilgang af likvide aktiver	23,4	30,6	7,2
+/- Årets resultat	-19,9	13,2	33,2
+/- Låneoptagelse	23,0	26,1	3,1
+/- Øvrige finansforskydninger	20,3	-8,7	-29,0
Afgang af likvide aktiver	-23,0	-22,5	0,4
+/- Afdrag på lån	-23,0	-20,4	2,6
+/- Kursregulering likvide aktiver	0,0	-2,1	-2,1
Ændring af likvide aktiver	0,4	8,1	7,6
Likvide beholdninger ultimo:		96,4	

(+ = forøgelse af likvide aktiver og - = formindskelse af likvide aktiver)

De likvide beholdninger er i 2015 forøget med 8,1 mio.kr., hvilket er 7,6 mio. kr. mere end forventet i det oprindelige budget.

Årets resultat er et væsentligt element i denne udvikling, idet der oprindeligt var forventet et ressourcetræk på 19,9 mio. kr., men i stedet realiseres et positivt resultat på 13,2 mio. kr. – det vil sige en positiv nettoeffekt på kassebeholdningen på 33,2 mio. kr.

Modsatrettet er udviklingen fra oprindeligt budget til realiseret på øvrige finansforskydninger med en negativ effekt på kassebeholdningen på 29 mio. kr. Det skal ses i sammenhæng med, at budgetteringen på finansforskydninger – i lighed med tidligere år – primært er af teknisk karakter. De 2 væsentligste budgetposter udgøres

således af modpost til forventet resultat på forsyningsvirksomhederne (som er udskilt i særskilte selskaber) og modpost til central pulje til delvis imødegåelse af overførsler fra sidste år.

Finansforskydningerne er dog også påvirket af stigning og fald i kommunens kortfristede tilgodehavender og gældsforpligtelser, som det er yderst vanskeligt at opstille forventninger til i forbindelse med budgetlægningen og derfor ikke budgetlægges med.

Nettoeffekten af kommunens låneoptagelse (26,1 mio. kr.) og afdrag på lån (20,4 mio. kr.) medfører en forøgelse af de likvide beholdninger på 5,7 mio. kr.

Balance (mio.kr.)	Primo 2015	Ultimo 2015	Bevægelser
AKTIVER			
Materielle anlægsaktiver	952	983	31
Finansielle anlægsaktiver	655	703	48
Anlægsaktiver - materielle og finansielle - i alt	1.608	1.686	79
Omsætningsaktiver	170	186	16
Likvide beholdninger	88	96	8
AKTIVER I ALT	1.866	1.968	103
PASSIVER			
Egenkapital	-781	-859	-78
Hensatte forpligtelser	-419	-402	17
Langfristede gældsforpligtelser	-480	-486	-6
Kortfristede gældsforpligtelser	-185	-221	-36
PASSIVER I ALT	-1.866	-1.968	-103

Egenkapitalen er reelt udtryk for forskellen mellem kommunens aktiver og forpligtelser. I 2015 er egenkapitalen blevet 78 mio. kr. større. Stigningen er væsentligst drevet af en forøgelse af anlægsaktiverne ligesom årets overskud på driften også medvirker til en øget egenkapital.

Årets overskud på godt 13 mio. kr. er også en væsentlig faktor i forhold til udviklingen på de likvide beholdninger, som er steget med 8 mio. kr.

Den bogførte værdi af kommunens materielle anlægsaktiver er steget med 31 mio. kr., hvilket skal ses i sammenhæng med de seneste års høje niveau på kommunens investeringsoversigter og det øgede fokus, der har været på at få gennemført kommunens anlægsarbejde som planlagt. Det betyder at kommunens investeringer i nye anlæg og forbedringer på eksisterende anlæg overstiger afskrivningerne på de eksisterende anlæg. Det positive resultat på den ordinære drift er med til at skabe rum for de øgede investeringer.

Stigningen på de finansielle anlægsaktiver kan væsentligst henføres til regulering af den indre værdi vedrørende kommunens ejerskab af Tønder forsyning.

Den langfristede gæld er også stigende med 6 mio. kr., men altså ikke i samme takt som anlægsaktiverne. Det betyder i grove træk, at kommunen fastholder og udvider produktionsapparatet (anlægsaktiver til vedvarende eje og brug) ved dels en langfristet finansiering i form af lån og dels en kortfristet finansiering fra de likvide beholdninger.

Omsætningsaktiver og kortfristet gæld er principielt udtryk for en kortvarig præsentation i balancen indtil den endelige påvirkning af de likvide beholdninger i form af betalinger (eks. tilgodehavender eller kreditorer) eller driften (eks. mellemregning eller mellemregning mellem årene) falder på plads.

I 2015 er nettoeffekten på balancen af disse poster på ca. 20 mio. kr. Denne udvikling kan blandt andet henføres til regninger vedrørende rådhusudvidelsen modtaget

omkring regnskabsafslutningen ligesom de nye opgaver ved driften af AsylSyd også påvirker tilgodehavender og kort gæld omkring årsskiftet.

Hoved- og nøgletal

Oversigt over væsentlige økonomiske nøgletal (1.000 kr.)	Regnskab 2011	Regnskab 2012	Regnskab 2013	Regnskab 2014	Regnskab 2015
Regnskabsopgørelse (udgiftsbaseret)					
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-114.190	-40.779	-95.948	-139.092	-138.931
Resultat af det skattefinansierede område	-43.799	26.411	11.217	-33.981	-12.814
Resultat af forsyningsvirksomheder, drift	0	1.568	6.358	4.550	-417
Resultat af forsyningsvirksomheder, anlæg	0	0	0	0	0
Balance, aktiver					
Anlægsaktiver i alt	1.536.331	1.533.953	1.575.334	1.607.524	1.686.074
Omsætningsaktiver i alt	77.350	72.947	181.430	169.778	185.730
Likvide beholdninger	153.135	111.721	72.799	88.341	96.406
Balance, passiver					
Egenkapital	-676.449	-668.329	-694.077	-781.252	-859.426
Hensatte forpligtigelser	-460.928	-447.998	-436.099	-419.212	-402.260
Langfristet gæld	-477.490	-443.184	-472.352	-479.836	-485.516
- heraf ældreboliger	-220.769	-214.764	-209.490	-202.440	-197.723
Kortfristet gæld	-151.949	-159.110	-227.035	-185.343	-221.006
Gennemsnitlig likviditet (Kassekreditreglen)	207.699	222.253	176.806	189.924	244.767
Likvide aktiver pr. indbygger (hele kr.)	3.880	2.859	1.882	2.306	2.536
Langfristet gæld pr. indbygger (hele kr.)	-12.099	-11.340	-12.210	-12.523	-12.773
Langfristet gæld ekskl. ældreboliger pr. indbygger	-6.505	-5.844	-6.795	-7.240	-5.202
Skatteudskrivning (Kilde ØIM's nøgletal)					
Udskrivningsgrundlag pr. indbygger (statsgaranteret)	130.901	130.616	134.546	138.475	138.897
Udskrivningsprocent kommuneskat	25,3	25,3	25,3	25,3	25,3
Grundskyldspromille	21,24	21,24	21,24	21,24	21,24
Indbyggertal 1. januar (Kilde ØIM's nøgletal)	39.464	39.083	38.686	38.316	38.010

(Overskud og passiver angives med -)

Regnskabsopgørelse

Note	Regnskabsopgørelse (1.000 kr.)	Regnskab 2014	Vedtaget budget 2015	Regnskab 2015
1	Indtægter			
	Skatter	-1.456.828	-1.462.968	-1.461.747
	Tilskud og udligning	-937.707	-932.496	-936.520
	Indtægter i alt	-2.394.535	-2.395.464	-2.398.267
	Driftsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)			
2	Økonomiudvalg	374.293	405.729	369.266
	Erhverv	10.649	11.661	10.599
	Beredskab	9.313	9.561	10.089
	Administration	292.137	298.297	283.258
	Central Rengøring	0	0	9.100
	Borgerservice - overførselsudgifter	28.449	28.210	29.283
	Centrale puljer	0	21.294	-5.828
	Befordring	33.744	36.706	32.765
3	Teknik- og Miljøudvalg	90.965	102.893	101.054
	Vej, park og kommunale bygninger	77.343	92.042	88.673
	Miljø og natur	13.581	13.687	14.253
	Jordforsyning	-2.443	-2.331	-2.072
	Entreprenørafdelingen	2.485	-506	200
4	Socialudvalg	340.260	340.014	337.263
	Voksen/Social	165.535	164.513	164.006
	Førtidspensioner m.v., overførselsudg.	181.825	181.557	180.257
	Voksen/Social, udenfor servicerammen	-7.101	-6.056	-7.000
5	Sundhedsudvalg	476.093	477.606	484.226
	Sundhed	22.896	25.307	26.010
	Pleje og omsorg	312.534	320.118	320.528
	Aktivitetsbestemt medfinansiering	146.710	140.632	145.587
	Pleje og omsorg, udenfor servicerammen	-6.047	-8.451	-7.898
6	Kultur- og Fritidsudvalg	48.725	50.759	50.970
	Kultur	24.657	25.110	25.782
	Fritid og idræt	24.455	24.179	23.431
	Landdistrikter	-387	1.470	1.757
7	Arbejdsmarkedsudvalg	297.172	309.920	296.233
	Kontante ydelser, overførselsudg.	180.472	197.484	205.389
	Arbejdsmarkedsforanstaltning	9.040	7.840	10.196
	Driftsudgifter til aktivering, ovf.udg.	17.639	18.005	17.113
	Forsikrede ledige	90.022	86.592	63.535

Note	Regnskabsopgørelse (1.000 kr.)	Regnskab 2014	Vedtaget budget 2015	Regnskab 2015
8	Børn- og Skoleudvalg	620.322	617.704	613.889
	Uddannelse	336.160	333.573	331.329
	Dagtilbud	139.820	141.859	137.647
	Forebyggelse og anbringelse	142.207	139.399	144.327
	Uddannelse, overførselsudgifter	531	917	362
	Forebyggelse og anbringelse, ovf.udg.	4.963	5.213	4.513
	Forebyg. og anbring., udenfor serviceram	-3.359	-3.258	-4.289
	Driftsudgifter før finansiering	2.247.829	2.304.626	2.252.902
	Renter m.v.	7.614	7.376	6.434
	RESULTAT AF ORDINÆR DRIFTSVIRKSOMHED	-139.092	-83.461	-138.931
	Anlægsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)			
	Økonomiudvalg	13.415	37.050	57.531
	Teknik- og Miljøudvalg	22.284	36.783	31.757
	Socialudvalg	1.656	2.886	1.955
	Sundhedsudvalg	12.027	9.291	15.634
	Kultur- og Fritidsudvalg	34.948	5.480	8.916
	Arbejdsmarkedsudvalg	1.660	0	0
	Børn- og Skoleudvalg	17.684	10.320	4.178
	Anlægsudgifter i alt	103.673	101.810	119.972
	Jordforsyning (Netto køb og salg af jord)	1.438	-3.011	6.145
	Ekstraordinære poster	0	0	0
	RESULTAT SKATTEFINANSIERET I ALT	-33.981	15.337	-12.814
	Forsyningsvirksomheder (brugerfinansieret)			
	Affaldshåndtering	4.550	4.600	-417
	Forsyningsvirksomheder i alt	4.550	4.600	-417
	RESULTAT I ALT	-29.431	19.938	-13.231
9	Afsluttede anlægsarbejder			
10	Personaleoversigt			
11	Overførte bevillinger og rådighedsbeløb			

(+ = udgifter/underskud og - = indtægter/overskud)

Balance

Note	Balance (1.000 kr.)	Primo 2015	Ultimo 2015
AKTIVER			
12	Materielle anlægsaktiver	952.082	983.075
	Grunde og bygninger	765.531	769.096
	Tekniske anlæg, maskiner m.v.	32.297	31.596
	Inventar	7.869	16.013
	Anlæg under udførelse	146.385	166.370
	Finansielle anlægsaktiver	655.442	702.999
13	Aktier og andelsbeviser m.v.	613.930	652.852
14	Langfristede tilgodehavender	6.884	15.936
15	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomh	34.628	34.210
	Omsætningsaktiver	258.119	282.135
	Varebeholdninger	160	200
	Fysiske anlæg til salg	76.430	58.526
	Tilgodehavender	87.900	120.835
	Værdipapirer	5.288	6.169
	Likvide beholdninger	88.341	96.406
AKTIVER I ALT		1.865.643	1.968.209
PASSIVER			
16	Egenkapital	-781.252	-859.426
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-9.734	-9.293
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-1.016.869	-1.032.174
	Reserve for opskrivninger	-2.068	-334
	Balancekonto	247.420	182.374
	Hensatte forpligtelser	-419.212	-402.260
17	Langfristede gældsforpligtelser	-479.836	-485.516
	Nettogæld vedr. fonde, legater, deposita mv.	-5.109	-7.461
	Kortfristede gældsforpligtelser	-180.234	-213.545
PASSIVER I ALT		-1.865.643	-1.968.209
18	Kautions- og garantforpligtigelse	-598.006	-610.900
19	Swapaftaler	-73.961	-68.971

(+ = aktiver og - = passiver)

Noter til driftsregnskab og balance

Note 1

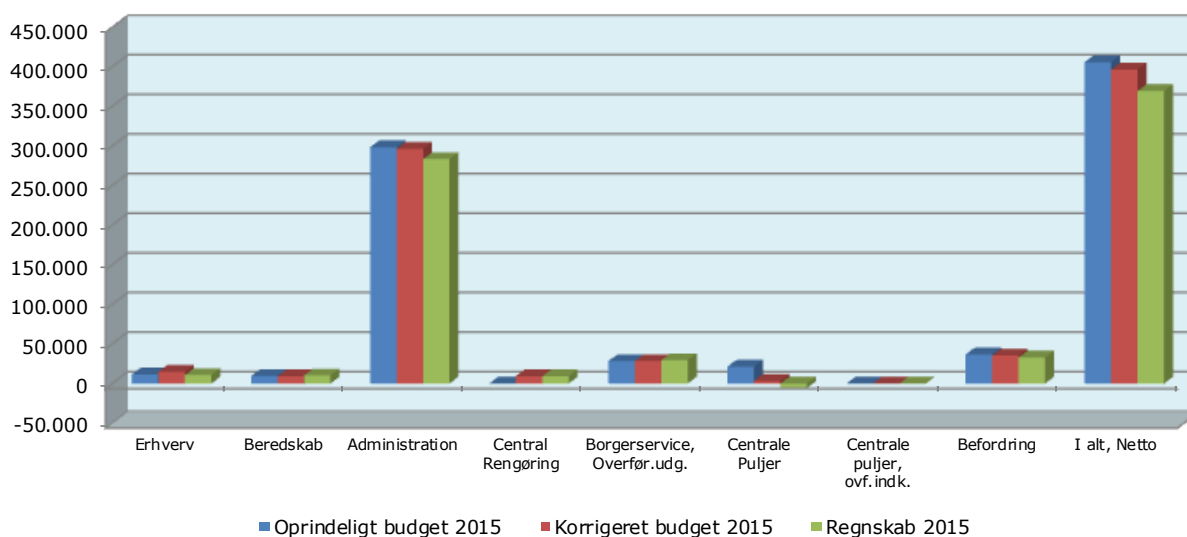
Skatter, tilskud og udligning (1.000 kr.)	Budget 2015	Korr. Budget 2015	Regnskab 2015
Skatter			
Kommunal indkomstskat	-1.335.708	-1.335.708	-1.335.708
Afregning vedrørende Det skrå skatteloft	951	840	840
Selskabsskat	-30.857	-30.857	-30.857
Anden skat på lignet visse indkomster	0	0	-500
Kommunens andel af skat af dødsboer	-555	-555	-555
Grundskyld	-96.097	-95.797	-95.131
Grundskyld udgifter hovedart 6	0	207	675
Kompensation uretmæssigt opkrævet grundskyld	0	244	243
Anden skat på fast ejendom	-702	-702	-755
Samlede skatter i alt	-1.462.968	-1.462.328	-1.461.747
Udligning og generelle tilskud			
Kommunal udligning	-728.308	-729.304	-729.304
Statstilskud til kommuner	-48.784	-57.460	-57.452
Udligning af selskabsskat	-4.320	-4.320	-4.320
Betinget balancetilskud	-20.160	-20.160	-20.160
Udligning vedrørende udlændinge	14.892	14.892	14.892
Kommunale bidrag til regionerne	4.820	4.820	4.824
Tilskud særligt vanskeligt stillet kommune	-8.004	-8.004	-8.004
Beskæftigelsestilskud	-86.592	-86.592	-86.592
Beskæftigelsestilskud - Efterregulering	0	4.728	4.728
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-5.772	-5.772	-5.772
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-7.728	-7.728	-7.728
Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud	-3.108	-3.108	-3.108
Tilskud til omstilling af folkeskolen	-13.596	-13.596	-13.596
Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet	-25.836	-25.836	-25.836
Udligning og generelle tilskud i alt	-932.496	-937.440	-937.428
Refusion af købsmoms			
Refusion af købsmoms	-101.000	-101.000	-103.021
Udgifter til købsmoms	101.000	101.000	103.021
Tilbagebetaling Refus. Købsmoms (huslejeindt.)	0	0	470
Korrektion vedr. tilskud	0	0	438
Momsrefusionsordning i alt	0	0	908
Skatter, tilskud og udligning i alt	-2.395.464	-2.399.768	-2.398.267

Note 2

Økonomiudvalget

Drift i 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse til oprindeligt budget *)	Afvigelse til korr. Budget *)
Erhverv	11.661	14.858	10.599	1.062	4.259
Beredskab	9.561	9.080	10.089	-528	-1.009
Administration	298.297	296.391	283.258	15.039	13.132
Central Rengøring	0	9.302	9.100	-9.100	202
Borgerservice, Overfør.udg.	28.210	28.210	29.283	-1.073	-1.073
Centrale Puljer	21.294	3.161	-5.828	27.122	8.989
Centrale puljer, ovf.indk.	0	0	0	0	0
Befordring	36.706	35.356	32.765	3.941	2.591
I alt, Netto	405.729	396.357	369.266	36.463	27.091

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

10. Generelt

Økonomiudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder i driften med et samlet nettobudget på 396,4 mio. kr. Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på 27,1 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, svarende til en forbrugsprocent på 93,2 %.

Der er overført 16,9 mio. kr. fra 2014 til økonomiudvalgets driftsområder, men modsatrettet er den centrale pulje til delvis imødegåelse af overførsler på 15,4 mio. kr. tilført kassebeholdningen. Herudover er der i løbet af året tillægsbevillet 10,9 mio. kr. der fragår økonomiudvalgets budget. Væsentligste årsager findes i udmøntningen af den centrale barselsudligningspulje med 5,3 mio. kr. samt at der i forbindelse med halvårsregnskabet tilføres kassebeholdningen 6,3 mio. kr. som følge af ændrede pris- og lønskøn på lønninger og brændsel.

Samlet for 2015 overføres 35 mio. kr. fordelt på 28 mio. kr. til serviceudgifter og 7 mio. kr. til indkomstoverførsler.

11. Erhverv

Tønder Erhvervsråd er fortsat en væsentlig samarbejdspartner i udmøntningen af kommunens erhvervsstrategi og fungerer som et væsentligt bindeled til erhvervslivet.

Kommunen og Erhvervsrådet arbejder ud fra en fælles strategi, som baseres på en vision om, at *Tønder Kommune er en kommune med vækst og udvikling, hvilket ses på en stigning i antallet af arbejdspladser og øget bosætning.*

På baggrund heraf er der formuleret 5 primære indsatsområder, hvor Erhvervsrådet vil tage en styrende rolle – og 5 områder, hvor Erhvervsrådet vil være en aktiv medspiller.

I 2015 blev der søsat et nyt fælles projekt i form af House of Exporters. Her søges Tønders

sikre forankring i grænselandet udnyttet, som et naturligt udgangspunkt for virksomheder, der ønsker at etablere eller udvide en øget samhandel mellem Skandinavien og det øvrige Europa. I House of Exporters kan virksomhederne opnå hjælp og vejledning i forhold til de udfordringer, der kan opstå, når man søger at etablere sig i et nyt marked og netværke med virksomheder i samme situation.

I kommunalt regi videreføres en række medlemskaber og samarbejder i forskellige fora på det tværkommunale og regionale plan - Vækstforum, SVUF, URS, Væksthus Sydjylland mv.

Regnskabsresultatet

De uforbrugte midler fra 2015 på godt 4,2 mio. kr. søges overført til følgende år til allerede igangsatte eller nye initiativer. Heraf søges 2,3 mio. kr. overført til anlæg til politisk forhåndsprioriterede projekter vedrørende potentialeplan for Rømø og autocamperplads ved Tønder Sport og Fritidscenter.

12. Beredskab

Beredskabet varetager opgaven med at forebygge, planlægge og afhjælpe ulykker og katastrofer på liv, ejendom og miljø jf. Beredskabsloven. Herudover har Beredskabet ansvaret for driften af kommunens servicevagt.

I aftalen mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi for 2015 var der enighed om en reform af beredskabsområdet, så de kommunale beredskaber samles i større enheder, der også kan varetage mere specialiserede opgaver overgivet fra staten – og med henblik på effektivisering.

2015 har derfor været præget af det forberedende arbejde med etableringen af et fælles sønderjysk beredskabssamarbejde. Den 1. januar 2016 gik Brand & Redning Sønderjylland i drift og har dermed samlet de kommunale beredskaber i Aabenraa, Haderslev og Tønder i én fælles beredskabsenhed.

Regnskabsresultatet

Den samlede nettoudgift for driften var i 2015 ca. 10,1 mio. kr., hvilket var ca. 1 mio. kr. mere end det korrigerede budget.

En væsentlig forklaring på dette merforbrug er et overført underskud fra tidligere år, som stammer fra øgede investeringsomkostninger ved etableringen af den kommunale servicevagt. Der blev oprindeligt afsat 1 mio. kr. fra kommunens risikostyringspulje til overtagelse eller etablering af ca. 25 anlæg, men ved udgangen af 2015 er der etableret mere end 60 anlæg.

Derudover indeholdt økonomiaftalen allerede en forventet effektiviseringsgevinst på 0,35 mio. kr. for 2015, som er blevet udmøntet ved en budgetreduktion. Dette er sket for at sikre ensartet udmøntningspraksis i samarbejdskommunerne inden overgangen til det fælleskommunale samarbejde, men vel vidende at de egentlige effektiviseringstiltag først kan iværksættes eller få fuld gennemslagskraft i det nye samarbejde fra 2016.

Endelig er forbruget også påvirket af, at supplementsperioden for betaling af regninger vedrørende 2015 har været længere på beredskabsområdet end tidligere år, for at få afsluttet så mange forhold som muligt.

13. Administration og Borgerservice, overførselsudgifter

Borgerservice

På borgerserviceområdet er der, som en følge af den digitale bølgeplan, indkøbt 3 selvbetjeningsløsninger, hvor borgeren selv har mulighed for at indberette oplysninger.

Løsningerne giver ikke umiddelbart besparelser eller mere effektive arbejdsgange, fordi det på længere sigt er blanketløsninger, der bliver digitale.

Kontrolindsatsen

Kontrolområdet får ikke så mange anonyme henvendelser om socialt bedrageri, til gengæld er der kommet nye muligheder omkring samkøring af registre, som har givet gode resultater.

Der pågår et samarbejde med Udbetaling Danmark (UDK), hvor kontrolindsatsen hjælper med at afdække sager fra UDK i såkaldte paragraf 11 undersøgelser.

Ydelsesafdelingen

Der ses en svag nedgang i kontanthjælpssager, til gengæld er der flere på ressourceforløbsydelsen, så antallet af ydelsessager er status quo.

Samling af administrationen

Den 6. januar 2015 blev det første spadestik til udvidelsen af Tønder Rådhus taget og dermed blev der også taget hul på et noget specielt år for rådhusets brugere, personale og dets omgivelser.

Året igennem har det summet af hektisk byggeaktivitet omkring det eksisterende rådhus og man har nærmest kunnet se udviklingen af de ekstra 3.000 kvadratmeter ske dag for dag.

Under byggeriet har der også været en hverdag, som skulle fungere, så der har også skullet tænkes alternative løsninger, som har kunnet opleves af både borgere, politikere og ansatte.

Borgerne har i en periode kunnet møde kommunen i lidt uvante omgivelser, idet byrådssalen blev inddraget og anvendt som borgerserviceområde.

Det betød samtidig, at kommunalbestyrelsens møder måtte flyttes til Tønder Sport og Fritidscenter.

For personalet blev det et år, hvor nogle skulle omstille sig til at have en byggeplads, som nærmeste nabo og for andre betød det midlertidige placeringer i andre af kommunens ejendomme.

I januar 2016 stod det udvidede og ombyggede rådhus, så klar til at blive taget i brug efter et byggeprojekt, som både økonomisk og tidsmæssigt blev holdt inden for de afsatte rammer.

Puljer

I budgettet under administration indgår blandt andet kommunens barselsudligningspulje og selvforsikringsområder.

Barselsudligningspuljen er skabt ved en fælles reduktion af alle lønbudgetter og fordeles løbende til de enheder, som har ansatte på barsel. Formålet er at give budgetmæssig kompensation af forskellen mellem barselsdagpenge og den faktiske lønudgift.

Fra 2010 har kommunen været selvforsikrende på arbejdsskadeområdet. Der er derfor afsat budgetbeløb under politikområde administration, som skal dække

kommunens samlede udgifter til arbejdsskader, som ikke længere er afdækket af et forsikringselskab.

Ved etablering af ordningen blev alle decentrale budgetter til arbejdsskadeforsikring reduceret og samlet under selvforsikringsordningen. Der er efterfølgende foretaget nedjusteringer af selvforsikringsbudgettet.

Området er kendetegnet ved lange afklaringsperioder og sagsbehandling på de sager, som kan have den væsentligste økonomiske betydning for kommunen.

På den baggrund vurderes udgiftsniveauet i regnskabet for 2015 endnu ikke at være på et niveau, der afspejler den reelle udgift ved at være selvforsikrende.

Regnskabsresultatet

Samlet ender politikområdet administration med et mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget på 13,1 mio. kr.

Afvigelsen dækker over både mer- og mindreforbrug på de forskellige områder, men primære årsager kan henføres til:

- * Den almindelige drift af de administrative enheder har et samlet mindreforbrug på 9,5 mio. kr., hvoraf væsentligste bidragsydere er analyse og projekter med 1,2 mio. kr., central rengøring med 3,4 mio. kr., indkøb og udbud med 1,5 mio. kr., miljø og natur med 1 mio. kr. og økonomisekretariatet med 1,2 mio. kr.
- * Udgifter til områder, som er fælles for hele kommunen udviser et mindreforbrug på 3,5 mio. kr., hvor de væsentligste bidrag kommer fra forsikring 3,1 mio. kr., digitalisering 2,2 mio. kr., markedsføringskonto med 1 mio. kr. og IT med 2 mio. kr. Modsatrettet er der merforbrug på tjenestemandspensioner 3,1 mio. kr., administrationsbygninger 1,9 mio. kr., helhedsorienteret sagsbehandling 1,4 mio. kr. og barselsudligningspulje med 1,7 mio. kr.

14. Central rengøring

I 2015 er der gennemført en konkurrenceudsættelse af den kommunale rengøring, hvor tilbud fra eksterne leverandører og kontrolbud fra den kommunale rengøringsafdeling er blevet vurderet.

Resultatet blev en fortsættelse af rengøringsopgaven i kommunalt regi, dog således at der er gennemført kapacitetstilpasninger svarende til forudsætningerne i det afgivne kontrolbud. Der er også implementeret nye procedurer for kontrol af rengøringskvaliteten, hvilket blandt andet har medført en engangsudgift til anskaffelse af nyt kontrolsystem samt indgået aftale med eksterne konsulenter om gennemførelse af periodiske kontrolbesøg.

De ændrede forudsætninger på rengøringsområdet trådte i kraft den 1. august 2015 og i den forbindelse blev der også oprettet et særskilt politikområde for "Central rengøring". Det skal derfor iagttages, at forbruget på 9,1 mio. kr. i 2015, således kun omfatter årets sidste 5 måneder, hvor årets første 7 måneder indgår under politikområde "Administration" efter hidtidig praksis.

16. Centrale puljer

AsylSyd

I 2015 indgik Tønder kommune en aftale med Udlændingestyrelsen om at være driftsoperatør af asylcentre. Aftalen omfattede i udgangspunktet overtagelse af driftsopgaven fra den tidligere driftsoperatør (Jammerbugt Kommune) på 4 eksisterende asylcentre i Sønderjylland (2 i Tønder og 2 i Aabenraa).

AsylSyd blev derfor etableret som en ny afdeling i kommunen og den 1. august overtog AsylSyd driften af de 4 centre.

På grund af den stadig stigende flygtningestrøm til Danmark i 2015 opstod der et hastigt behov for oprettelse af nye asylcentre – også under AsylSyd.

I de 2 sidste måneder af 2015 og starten af 2016 har AsylSyd etableret yderligere 6 asylcentre i det Syd- og Sønderjyske og forestår således driften af i alt 10 centre på vegne af Udlændingestyrelsen.

Det har i sagens natur været en stor opgave at overtage et helt nyt område og også at skulle håndtere en så kraftig vækst af opgaven kort tid efter overtagelsen. Det har også været en opgave, som har berørt mange afdelinger i kommunen, idet der blandt andet skal håndteres undervisnings- og pasningstilbud til børn, voksenundervisning,

sundhedsordninger mv. til de mange asylanter.

Så et spændende og energisk år 2015 med et område, som kan være præget af hastige og store omlægninger med kort varsel.

Regnskabsresultatet

Det er kun få af landets kommuner, som fungerer som driftsoperatør på asylområdet. Området har derfor ikke nogen entydig placering i den kommunale kontoplan og heller ikke nogen tydelig kobling til kommunens politikområder. Derfor er driftsresultatet for AsylSyd indarbejdet i regnskabet under de centrale puljer, hvor det indgår med et positivt resultat på 6,3 mio. kr.

Derudover er der et mindreforbrug på de centrale puljer på 2,3 mio. kr., som vedrører de afsatte puljer til øget udbud af uddannelse og attraktivt bryllupssted, der blev afsat efter politisk prioritering ved budgetseminaret.

De centrale puljer udviser et samlet mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget på 9 mio. kr., hvoraf 2,7 mio. kr. søges overført til 2016.

20. Befordring

Fra 2014 er befordringsområdet samlet under ét politikområde. Befordringsområdet dækker al personbefordring i Tønder Kommune, opdelt i områderne:

- * Kollektiv trafik
- * Handicapkørsler
- * Flextrafik
- * Dagcenterkørsler
- * Befordring af elever i grundskolen
- * Befordring af elever specialundervisning
- * Befordring af syge til ungdomsuddannelser
- * Central svømmeundervisning
- * Befordring STU ungdomsuddannelse
- * Gratis befordring af skoleelever.

Der er iværksat aktiviteter for at udmønte besparelseskrauet på 2,1 mio. kr. frem til 2017 samt de årlige rammereduktioner.

Størstedelen af besparelsen er realiseret, hvilket resultatet for 2015 afspejler. Besparelseskrauet på 2,1 mio. kr. betyder tillige en reduktion af budgettet i 2016 og 2017 årligt på 0,7 mio. kr. udover rammereduktionen.

Den indgåede aftale om gratis befordring af skolebørn har påvirket resultatet i 2015 med

1,3 mio. kr. Der foreligger endnu ikke endelig afregning med Arriva.

Resultatet indeholder 1 mio. kr. overført fra 2014 til udviklingsaktiviteter. Heraf er 0,4 mio. kr. øremærket Vadehavsruten som starter op juni 2016, det resterende beløb er

afsat som egenfinansiering til puljeansøgning om opgradering af kollektiv trafik til/fra Rømø.

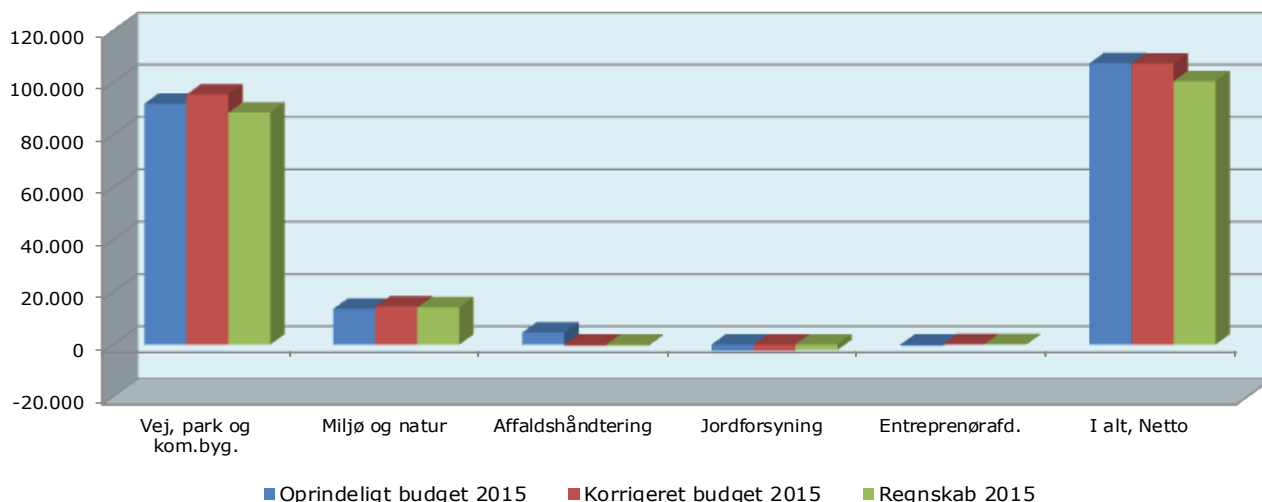
Befordring viser et samlet mindreforbrug på 2,6 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, hvoraf 1,1 mio. kr. søges overført til 2016.

Note 3

Teknik- og Miljøudvalget

Drift i 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse til oprindeligt budget *)	Afvigelse til korr. Budget *)
Vej, park og kom.byg.	92.042	95.498	88.673	3.369	6.825
Miljø og natur	13.687	14.513	14.253	-565	260
Affaldshåndtering	4.600	-417	-417	5.017	0
Jordforsyning	-2.331	-2.293	-2.072	-259	-221
Entreprenøraft.	-506	79	200	-706	-121
I alt, Netto	107.493	107.380	100.636	6.856	6.743

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

20. Generelt

På Teknik- & Miljøudvalgets område har forbruget været 6,7 mio. kr. mindre end det korrigerede budget. Det lave forbrug skyldes primært en mild vinter som udgør 7,5 mio. kr.

Forskellen mellem oprindeligt budget og korrigeret budget skyldes primært overførsler fra 2014 til 2015 samt flytning af budgetbeløb mellem udvalg.

Mindreforbruget fordeles med et mindreforbrug på 6,8 mio. kr. hos Vej, park og kommunale bygninger, 0,26 mio. kr. hos Miljø- og naturafdelingen, et overforbrug på 0,2 hos jordforsyningen samt et overforbrug på 0,12 hos entreprenøraftdelingen

21. Vej, park og kommunale bygninger

Afdelingen omfatter Ejendom, Plan og Drift.

Regnskabet udviser et mindreforbrug på 6,8 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

Mindreforbruget skyldes primært et mindreforbrug på vintertjenesten på 7,5 mio.

kr., hvoraf 2,7 mio. kr. er vintertjenestepulje overført fra 2014 til 2015. Denne pulje søges at blive på ca. 5 mio. kr. over tid, således der er et beredskab til en kommende hårdere vinter end normen.

Der er merforbrug på skadedyrsbekæmpelse på 1,6 mio. kr. grundet øgede krav til bekæmpelsen og da udgifter først i efterfølgende år opkræves på det brugerfinansierede område.

For vejvedligeholdelsen er der et mindreforbrug på 3,0 mio. kr., hvoraf ca. 1,5 mio. kr. skyldes mindreforbrug til afvandingsbidrag, som ikke er styrbart område.

Erhvervsejendommene der udlejes, er der et merforbrug på 3,8 mio. kr., hvilket skyldes et underskud på 3 mio. kr. på Ulrikskollegiet overført fra 2014 til 2015 samt manglende udlejning af ejendommen. Dette rettes op i løbet af 2016 med øget udlejning af flere ejendomme.

Områdefornyelse – igangværende projekter
Arbejdet med indsatspuljen blev afsluttet i 2014 og mangler sidste godkendelse fra erhvervsstyrelsen..

Områdefornyelsesprojektet i Bredebro "By i bevægelse" er igangsat i 2014 og fortsætter de næste par år.

Programmet for områdefornyelse i Skærbæk er godkendt i 2015 og projektet pågår og vil anlægsmæssigt blive igangsat i 2016.

I 2016 igangsættes programudarbejdelse på områdefornyelse i Løgumkloster.

I 2014 er der modtaget landsbypuljemidler til nedrivning, sanering, skimmelsvamp og bygningsfornyelse. Alle midlerne er reserveret og projektet forventes afsluttet i 2016. Der er også modtaget landsbypuljemidler i 2015. Arbejdet er igangsat i 2015 og forventes afsluttet i 2017.

22. Miljø og natur

Regnskabet udviser et mindreforbrug på 0,3 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

Mindreforbruget skyldes primært forskydninger mellem årene og forventes overført til næste år.

Antallet af ansøgninger om miljøgodkendelse af landbrug er steget i 2015, hvilket kan give udfordringer i forhold til at kunne overholde den ny aftale om servicemål for sagsbehandlingstider, der er indgået mellem KL og Staten.

I 2015 er der i alt udført 132 fysiske tilsyn på landbrugsvirksomheder mod 165 i 2014 og 64 fysiske tilsyn på industrivirksomheder mod 54 i 2014.

Tønder Kommune har 1435 km offentlige vandløb, og vedligeholdelsen af disse er udført i overensstemmelse med regulativerne.

Naturvejlederen har gennemført en række arrangementer især for skoleklasser og ældre og i samarbejde med sundhedsområdet.

Arbejdet med Sølsted Mose-projektet, som støttes med EU-Life-midler, går som planlagt.

Naturhandleplaner blev vedtaget i 2012 med henblik på gennemførelse i 2013-2015. Der er igangsat forberedelser til flere indsatser og gennemført handleplanprojekter i 2015.

24. Jordforsyning

Teknisk Sekretariat har ansvaret for køb og salg af byggegrunde, erhvervsgrunde, sommerhusgrunde og bygninger. Herudover administrerer afdelingen forpagtningsaftaler og lejeindtægter på de kommunale bygninger.

De samlede indtægter ved salg af grunde og bygninger udgjorde i alt 2,5 mio. kr. i 2015, 4,2 mio. kr. i 2014, 5,0 mio. kr. i 2013, 4,9 mio.kr i 2012, 3,8 mio. kr. i 2011, 14,0 mio. kr. i 2010, 9,1 mio. kr. i 2009 og 11,7 mio. kr. i 2008.

Der har i 2015 været udgifter til køb af nye ejendomme for 7 mio. kr. samt byggemodningsudgifter og salgsudgifter på ca. 1,5 mio. kr., rest budget på byggemodningsprojekter søges overført til 2016.

26. Entreprenøraftdelingen

Entreprenøraftdelingen agerer som en selvstændig kommunal virksomhed, der hovedsagelig udfører vejdrift og vedligeholdelse deraf, pleje af parker, grønne områder og idrætsanlæg. Herudover udføres vandløbspleje og -oprensning, drift på Det femskudte Dige og Højer Sluse, samt aftalte vedligeholdelse af udenomsarealer ved skoler, institutioner, andre forvaltninger m.m.

Afdelingen slutter 2015 med et underskud på 0,2 mio. kr. mod et korrigeret budget på 0,1 mio. kr., hvilket er meget tilfredsstillende.

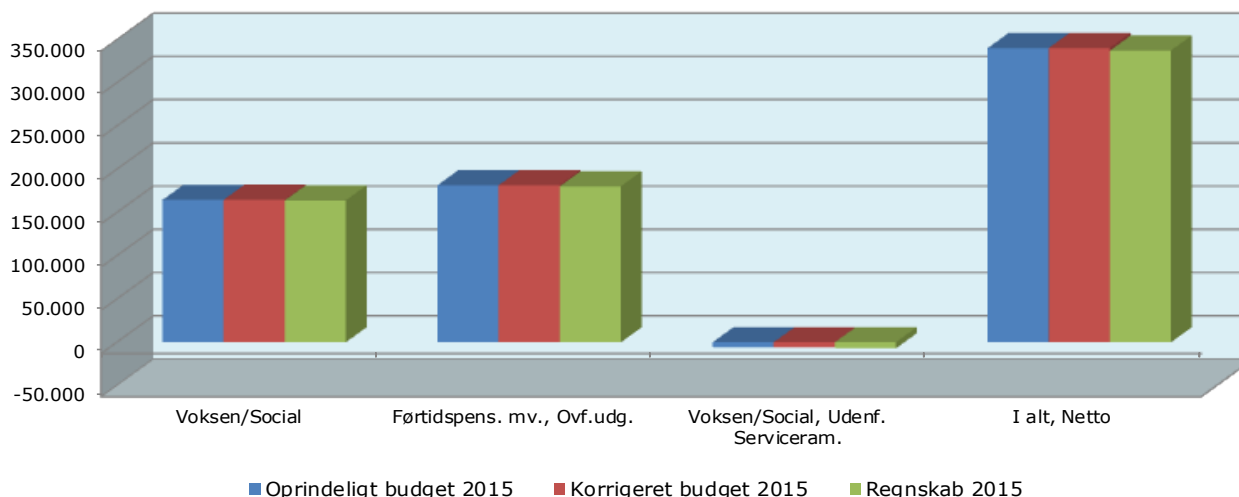
Entreprenøraftdelingen er i 2015 blevet udliciteret til Arkil og der arbejdes dermed hen mod en afslutning af Tønder Kommunes entreprenøraftdeling pr. 31. marts 2016

Note 4

Socialudvalget

Drift i 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse til oprindeligt budget *)	Afvigelse til korr. Budget *)
Voksen/Social	164.513	164.687	164.006	507	680
Førtidspens. mv., Ovf.udg.	181.557	181.557	180.257	1.300	1.299
Voksen/Social, Udenf. Serviceram.	-6.056	-6.072	-7.000	944	928
I alt, Netto	340.014	340.171	337.263	2.751	2.908

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

30. Generelt

På Socialudvalget har der været et mindreforbrug på i alt 2,9 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. I forhold til det oprindelige budget er regnskabet 2,8 mio. kr. lavere.

Der er i regnskabsåret givet positive tillægsbevillinger på netto 0,2 mio. kr.

Resultatet er sammensat af mindre forbrug på 0,7 mio. kr. indenfor servicerammen, på 0,9 mio. kr. udenfor servicerammen og på 1,3 mio. kr. for overførselsområdet.

31. Voksen/Social

Resultatet på området er et mindreforbrug på netto 0,7 mio. kr., der kan opdeles i følgende hovedposter:

Køb af foranstaltninger	-3.476
Salg af foranstaltninger	0,042
Kontraktområder	1,592
Socialpsykiatri (arbejdsmarked)	2,183
Øvrige områder	0,340
I alt	0,680

Området "Køb af foranstaltninger" har i en årrække været kendetegnet ved omfattende revisiteringer og hjemtagning af borgere til mere hensigtsmæssige og billigere foranstaltninger i eget regi.

Provenuet herfra er dog i 2015 blevet mere end brugt til

- en betydelig netto tilgang til området og
- et antal meget dyre anbringelser på egne institutioner.

Dette har resulteret i at regnskabet viser et merforbrug på 3,5 mio. kr.

Masterplanen på handicapområdet indeholder en forudsætning om at afgang af foranstaltninger frigør budget til nye foranstaltninger. Regnskabsresultatet viser at forudsætningen ikke har svaret til de faktiske forhold i 2015.

På området "Salg af foranstaltninger" er der balance.

Kontraktområderne har samlet set et mindreforbrug på 1,6 mio. kr.

Både Handicap Løgumgård og Handicap Tønder har et mindreforbrug samlet set på 1,2 mio.kr. Mindreforbruget skyldes fokus på en meget stram økonomistyring og samtidig har det været vigtigt at opnå balance.

Klosterparken har samlet set et mindreforbrug på 0,3 mio. kr.

Mindreforbruget kan opdeles i følgende poster:

- Klosterparken, bodel et merforbrug på 0,5 mio. kr.
- §85, ledsagerordning m.m. et mindreforbrug på 0,9 mio. kr.

Overskridelsen på Klosterparken bodel var forventet, da der er sket væsentlige ændringer i antal pladser.

Solgården og Frilandsvej har samlet set et mindreforbrug på 0,2 mio. kr.

Rådgivningscentret RC-Tønder har et merforbrug på 0,1 mio. kr., hvilket især skyldes et højt antal døgnanbringelser for misbrugere i 2015 end forventet. Merforbruget forventes indarbejdet i budgettet for 2016.

Socialpsykiatrien indenfor arbejdsmarkedsområdet har i 2015 et mindreforbrug på 2,2 mio. kr. Området er med virkning fra 1. januar 2016 organisatorisk placeret under arbejdsmarkedsområdet.

Mindreforbruget på øvrige områder skyldes primært mere i statsrefusion end budgetteret.

33. Førtidspensioner m.v., overførselsudgifter

Førtidspensionsområdet består af førtidspension samt enkelt- og merudgifter efter serviceloven.

Der er samlet set et mindreforbrug på 1,3 mio. kr.

På selve førtidspensionsområdet er der balance og på området vedr. enkelt og merudgifter er der en mindre udgift på 1,3 mio. kr.

I 2015 er budgetforudsætningerne fastsat til 65 nytilkendelser. Der er tilkendt 43 førtidspensioner.

Tilkendte førtidspensioner efter 1. juli 2014 bliver omfattet af den nye refusionstrappe efter 1. januar 2016, dvs. at de vil blive omfattet af 20% statsrefusion.

Antallet af personer på de forskellige ordninger udgør:

Førtidspensionsordning	Antal (årsgns.)	Budgetforudsætning
Med 50% refusion	200	217
Før 1.1.2003 med 35% refusion	322	339
Efter 1.1.2003 med 35% refusion	1.136	1.128
I alt	1.658	1.684

Der er herudover førtidspensionister med 100% statsrefusion.

Regnskabsresultatet viser at gennemsnitsudgiften har været noget undervurderet, idet antallet af førtidspensionister i 2015 ligger noget under budgetforudsætningerne uden at der er en tilsvarende mindre udgift.

36. Voksen/Social, udenfor serviceram.

Resultatet på politikområde 36 er et merforbrug på netto 0,5 mio. kr., som hovedsagligt skyldes manglende statsrefusion på særligt dyre enkeltsager.

Den centrale refusionsordning til særligt dyre enkeltsager indebærer, at der gives henholdsvis 25 og 50 % i statsrefusion, når udgiftsniveauet pr. borger overstiger henholdsvis 990.000 og 1.829.999 kr. Der er tale om udgifter indenfor stort set hele servicelovsområdet, som bliver summeret før beregning af statsrefusion.

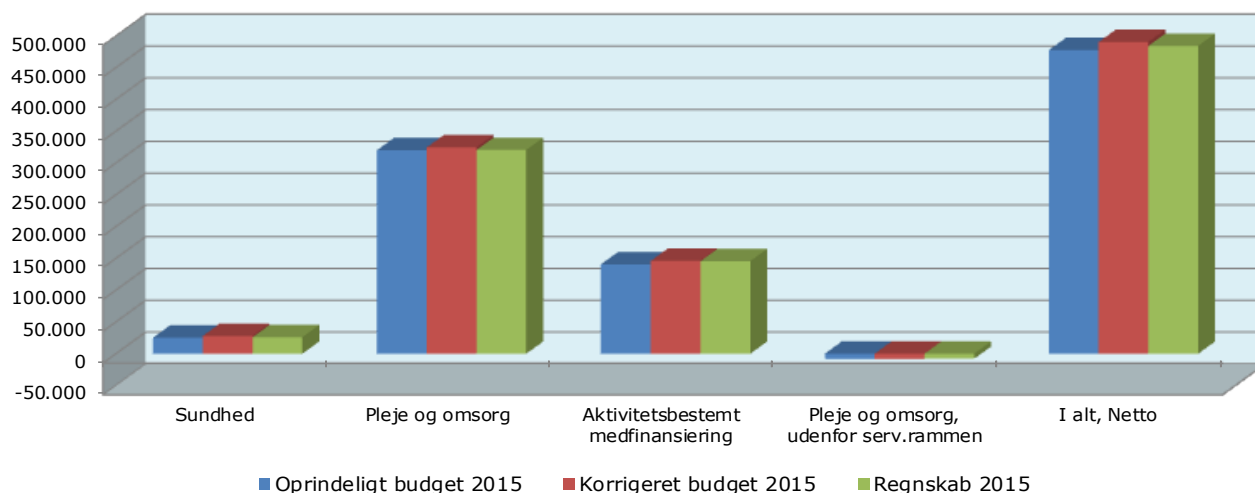
Årsagen til de manglende indtægter er, at det især er de dyre sager, der er indgået i den omfattende revisitering og hjemtagning af borgere til billigere foranstaltninger i eget regi. Samtidig er takstniveauet på det specialiserede socialområde reduceret med tidligere års besparelser.

Note 5

Sundhedsudvalget

Drift i 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse til oprindeligt budget *)	Afvigelse til korr. Budget *)
Sundhed	25.307	28.018	26.010	-703	2.008
Pleje og omsorg	320.118	324.621	320.528	-410	4.093
Aktivitetsbestemt medfinansiering	140.632	146.016	145.587	-4.955	429
Pleje og omsorg, udenfor serv.rammen	-8.451	-8.381	-7.898	-553	-483
I alt, Netto	477.606	490.273	484.226	-6.620	6.047

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

40. Generelt

Sundhedsudvalgets politikområder resulterer i et regnskab, der er 6 mio. kr. lavere end det korrigerede budget for 2015. I forhold til oprindeligt budget er der tale om et merforbrug på 6,6 mio. kr.

Der er mindreforbrug for politikområderne Sundhed med 2 mio. kr. og Pleje og omsorg med 4,1 mio. kr.

For Aktivitetsbestemt medfinansiering er afregningen til regionerne 0,4 mio. kr. mindre end budgettet og indtægter udenfor servicrammen fra statsrefusion og boligregnskaber er 0,5 mio. kr. mindre end budgettet.

41. Sundhed

Sundhedsudgifterne viser et samlet mindreforbrug på 2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.

Områder med relation til Regionen viser et samlet merforbrug på 0,3 mio. kr. Det drejer sig om vederlagsfri fysioterapi, ambulans specialiseret genoptræning samt hospice og

færdigbehandlede. På Vederlagsfri fysioterapi var der i 2015 et merforbrug i forhold til det korrigerede budget på 0,5 mio. kr.

I 2015 har regnskabsresultatet for træningsafdelingen vist et forbrug, der er tæt på balance med budgettet. Der var et mindreforbrug på 0,1 mio. kr. svarende til ca. 1 procent.

Regnskabet for sundhedsfremme og forebyggelse viser et mindreforbrug på 2,1 mio. kr. Det skyldes blandt andet overførsler fra 2014 og midler reserveret til et samarbejde med regionen omkring den nye sundhedsaftale. Der er samtidig reserveret 0,5 mio. kr. af budget for 2015 til kommunens forpligtelser i forbindelse med den nye praksisplan i 2018 og 2019.

Derudover har aktiviteter i relation til Sundhedshuset i Toftlund afventet at huset stod færdigt. Etableringen af Sundhedshuset har et samlet anlægsbudget på 11,2 mio. kr., hvoraf der i 2015 er anvendt 8,9 mio. kr. Sundhedshuset færdiggøres i starten af 2016.

Der har 2015 været fastlagt en bredere målgruppe for aktiviteter i henhold til tilskud fra puljen under generelle og forebyggende foranstaltninger efter servicelovens § 79. Det har betydet, at der er fordelt et større tilskudsbeløb end tidligere år. Området har et mindreforbrug i 2015 på 0,04 mio. kr.

42. Pleje og omsorg

Resultatet på politikområdet er et mindreforbrug på 4,1 mio. kr.

Mindreforbruget bliver dog reelt reduceret til 3,6 mio. kr. på grund af manglende indtægter fra statsrefusion m.v. udenfor servicerammen.

På fællesområdet er mindreforbrug på omkring 1,7 mio. kr., når der modregnes for de manglende indtægter. Dette skyldtes bl.a. at der har været reserveret beløb til regulering af plejecentrenes kapacitetsbudget. Beløbet er nu delvist udmøntet. Herudover er der reserveret 0,9 mio. kr. til færdiggørelse af etableringsudgifter til nyt pleje- og omsorgssystem Nexus i 2016.

Der er endvidere et samlet mindreforbrug på kontraktområderne på 1,9 mio. kr.

Køb og salg

Der er et samlet merforbrug på 1,8 mio. kr. vedr. køb og salg af pladser for pleje- og ældreboliger. I 2015 har der igen været et fald i antal salg af pladser og tilgang af nye pladser til salg udebliver. Køb af pladser i andre kommuner er uændret.

SOSU-elever

Området er tilført 1,5 mio. kr. fra central pulje under Pleje & Omsorg i 2014. Regnskab 2015 viser et mindreforbrug på 1,6 mio. kr. Mindreforbruget skyldes et lavere optag af elever efter at en reform på området trådte i kraft i august 2015. Reformen betyder at elever skal have gennemført grundforløb inden de kan gå ind i de ordinære uddannelser og disse grundforløb blev først gennemført i slutningen af 2015 og begyndelsen af 2016. Konsekvensen af det lavere optag af sosu-elever er at den arbejdskraft, der er indregnet i praktikken, vil udeblive i 2016.

Hjælpe midler

Der ses en stigning i udgifterne til hjælpe midler og regnskabet viser et

merforbrug på 2,1 mio. kr. Indsatsen med det rehabiliterende sigte er en af årsagerne.

Hjemmehjælp

Budgettet for hjemmehjælpsdistrikterne er etableret som et bestillerbudget – dvs. hjemmehjælpsområderne bliver afregnet månedligt efter visiteret tid hos borgerne i distrikterne.

Antal visiterede timer afregnes med den interne afregningspris, som afspejler frit valgs priserne, dog uden overhead. Den interne timepris er beregnet ud fra gennemsnit bl.a. lønomkostninger og brugertidsprocent (BTP). Vægtning af 30 % SSA og 70 % SSH ved beregning af gennemsnitsløn.

Det samlede resultat for hjemmehjælpsdistrikterne viser et merforbrug på 0,6 mio. kr.

De visiterede timer lå i første halvår 2015 under det budgetterede, men i andet halvår 2015 steg antal af borgere og visiterede timer til at ligge over budgetforudsætning. Bestillerbudgettet viser et mindreforbrug på 0,9 mio. kr. og sammenholdt med regnskabet fra hjemmeplejedistrikterne giver det et samlet mindreforbrug på 0,3 mio. kr.

Plejecentre

Det samlede resultat for alle plejecentre viser et mindreforbrug netto på 0,5 mio. kr. I resultatet er indeholdt Seniorcentret Tønder og Køb/Salg af pladser Solgården.

Området er aktivitetsstyret via budgettildelingsmodel for plejecentrene. Der tildeles budget pr. plads ud fra de 5 pladstyper. Budgettildelingsmodellen reguleres kvartalsvis ud fra de faktiske forhold.

Plejecentrene har herudover et kapacitetsbudget til de faste omkostninger, el, vand, varme, pedel og rengøring på servicearealer.

Leve-bo har sin egen budgettildeling, imens dagcenterpladser rammetildeles pr. plads + fast budgetsum til aktiviteter.

For Mosbølparken afventes det at Tønder kommune overtager servicearealerne, som det tidligere er besluttet. Der er derfor reserveret huslejebeløb til en slutafregning med Skærbæk

Boligforening. Overtagelse af servicearealerne forventes gennemført i første halvdel af 2016.

Fælleskøkkenet

Fælleskøkkenets regnskab viser et mindreforbrug netto på 0,1 mio. kr.

Tønder Fælleskøkken leverer mad til 6 plejecentre med 227 beboere, samt til alle dagcenterbrugerne, cafégæster m.m. Her foruden leveres kølemad til ca. 190 hjemmeboende.

De 4 Leve-Bo miljøer producerer selv mad til 165 beboere.

Det Danske Madhus har i 2015 leveret i alt 7.889 portioner. I 2014 8.759 samlede portioner og i 2013 6.295 leveringer.

Den samlede produktion har de sidste år været faldende og der arbejdes med forslag til øget produktion.

Sygeplejen

Området indeholder Sygeplejen Nord & Syd, Korttidscentre Nord & Syd og Hverdagsrehabilitering Nord & Syd. Sygeplejen og Hverdagsrehabilitering arbejder ud fra en samlet budgetramme, imens Korttidscentre indgår i budgettildelingen for Plejecentre (aktivitetsbudget).

Det samlede resultat for hele området viser et mindreforbrug på 0,9 mio. kr.

44. Aktivitetsbestemt medfinansiering

Den endelige afregning for månederne december 2014 til november 2015 har udgjort 145,6 mio. kr., hvilket er 0,4 mio. kr. lavere end det korrigerede budget på 146 mio. kr. Budgettet er dog forøget med 5 mio. kr. i løbet af 2015.

I første halvdel af året viste månedsafregningerne væsentlige stigninger. Stigningerne var i forhold til budgettet, der var dannet som en fremskrivning af aktiviteten i 2013 med takstniveauet for 2015 og reduceret med omkring 6 mio. kr., som følge af en konstateret takstfejl i det landsdækkende DRG system på det somatiske område.

Ved halvårsregnskabet viste afregningerne at takstfejlen var slået forskelligt igennem i kommunerne og for Tønder Kommune var

mindre end ventet. Samtidig var der under somatik stigninger i korte indlæggelsesforløb og et fald i ambulante besøg.

Det høje afregningsniveau i første halvår indebar at prognosen for månederne december 2014 til maj måned 2015 viste en forventet merudgift på 6,2 mio. kr. Budgettet blev på baggrund heraf forhøjet med 5 mio. kr.

Fra juni måned blev der endvidere konstateret en kraftig stigning i aktivitet og udgift til ambulante psykiatri. Først senere blev det konstateret at hovedårsagen var dobbeltregistrering opstået i forbindelse med overgang til nyt patientregistreringssystem i psykiatrien. Denne fejlregistrering er korrigeret i afregningen for november måned, hvor der er sket en tilbagebetaling.

Tabel 1: Udvikling i gennemsnitspriser 2014-2015

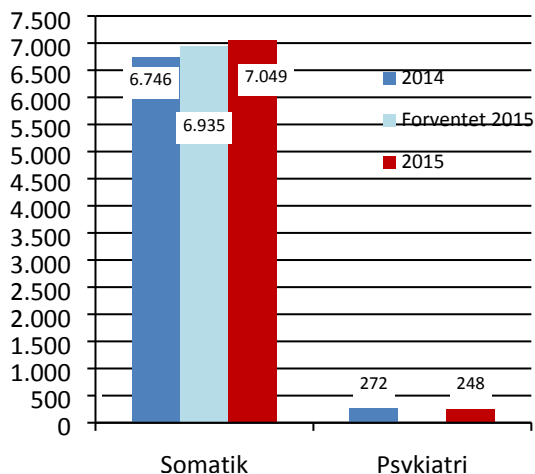
		Faktisk 2014	Forv. 2015*	Faktisk 2015	Forskel fra 2014-2015
Somatik	Ambulant	527	514	535	1,60%
	Stationær	8176	7974	7843	-4,10%
Psykiatri	Ambulant	519	528	527	1,60%
	Stationær	5898	5999	6128	3,90%

*Forventet gennemsnitspris for er beregnet ud fra en prisfremskrivning på 1,7 i forhold til 2014 og en takst fejl på somatiske ydelser på 4,1% i fht. 2014.

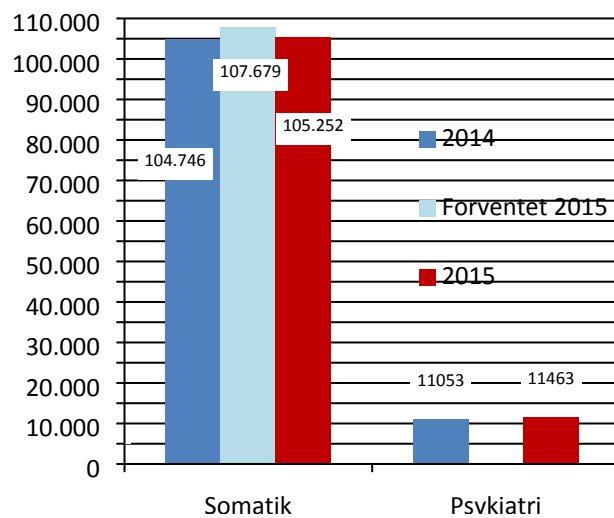
Takstfejlen fra 2014 blev vurderet til 4,1% for somatik. Hvilket stemmer godt overens med det observerede fald i gennemsnitsprisen på stationær somatik på netop 4,1%. Dog steg gennemsnitsprisen pr ambulante besøg med 1,6% i perioden.

Udviklingen i indlæggelser og ambulante besøg for perioderne januar til november 2014 og 2015 er vist i de følgende figurer.

Stationære indlæggelser 2014 og 2015

Ambulante besøg 2014 og 2015

45. Pleje og omsorg, udenfor servicerammen

Området omfatter boligregnskaber for kommunale almene plejeboliger (primært huslejeindtægter) samt statsrefusion vedrørende særligt dyre enkeltsager.

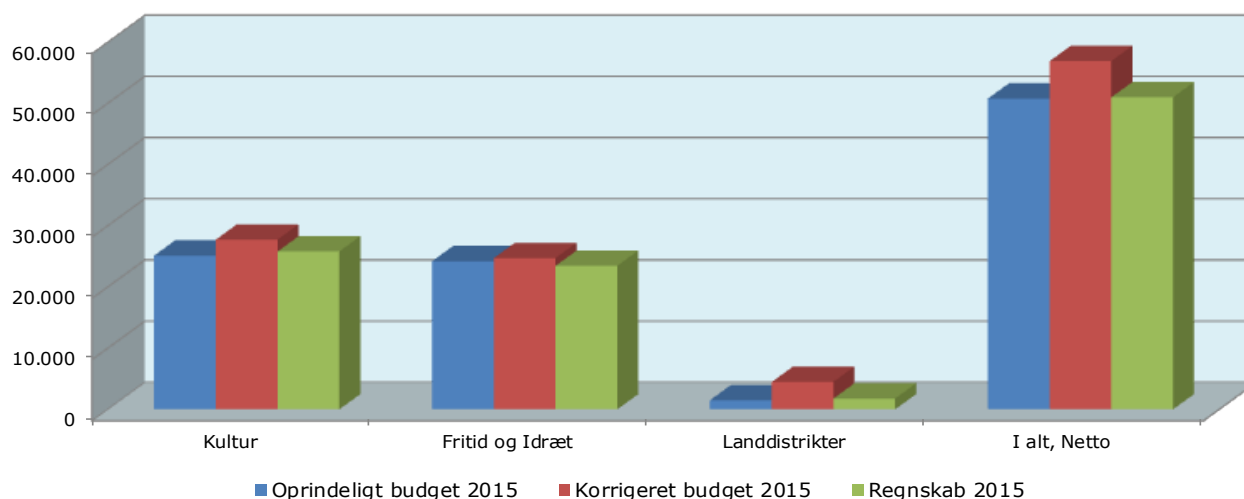
Statsrefusion vedr. særligt dyre enkeltsager giver 0,5 mio. kr. mindre end det budgetterede beløb.

Note 6

Kultur- og Fritidsudvalget

Drift i 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse til oprindeligt budget *)	Afvigelse til korr. Budget *)
Kultur	25.110	27.714	25.782	-672	1.932
Fritid og Idræt	24.179	24.697	23.431	748	1.266
Landdistrikter	1.470	4.455	1.757	-286	2.698
I alt, Netto	50.759	56.866	50.970	-211	5.896

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

50. Generelt

Kultur og Fritidsudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med et samlet nettobudget på 56,9 mio. kr. ekskl. anlæg. Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på i alt 5,9 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, svarende til en forbrugsprocent på 89,6 %.

Der er i årets løb givet tillægsbevillinger på 6,1 mio. kr., som dels består af overførsler fra 2014 på 5,2 mio. kr. og tekniske korrektioner på 0,9 mio. kr.

Der overføres i alt 5,6 mio. kr. til 2016. Heraf vedrører 1 mio. kr. kontraktområder og 4,6 mio. kr. fællesområdet.

51. Kultur

Politikområdet omfatter følgende:

- * Kulturinstitutioner
- * Kulturel virksomhed

Regnskabsresultatet for området kultur viser et samlet forbrug på 25,8 mio. kr. Det korrigerede budget i 2015 udgør 27,7 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 1,9 mio. kr. Der overføres 1,8 mio. kr. til 2016.

Kulturinstitutioner

Her er de kulturelle institutioner i Tønder Kommune samlet. Området indeholder Lokalhistorisk Arkiver, Medborgerhuset, Kiersgaard Højer, Guldhorn- og Kulturcenter Slotfelt, Tønder Kulturhus og folkebibliotek.

Samlet set er der på området et mindre forbrug på 0,6 mio. kr. som overføres til 2016.

Lokalhistorisk Arkiver, Medborgerhuset, Kiersgaard Højer, Guldhorn- og Kulturcenter Slotfelt udgør et mindre forbrug på 0,1 mio. kr. som overføres til 2016.

Tønder Kulturhus

Renovering af Kulturhusets lyd- og lysforhold er gennemført i 2015. Der er et mindre forbrug på 0,4 mio. kr. som overføres til 2016. Næste skridt bliver blandt andet en renovering af scenen.

Folkebibliotek

Regnskabsresultatet for Folkebiblioteket viser et forbrug på 14,2 mio. kr. Det korrigerede budget i 2015 udgør 14,3 mio. kr., dvs. et mindre forbrug på 0,1 mio. kr., som overføres til 2016.

I 2015 er projekt åbne biblioteker afsluttet og brugerne kan betjene sig selv med adgang via sundhedskort. Den fulde effekt ses først i 2016.

Der er en fortsat omstilling af bibliotekstilbud hvor de traditionelle udlån (ca. 186.000) er faldende og brugen af de digitale tilbud (8.300) er stigende. Besøgstallet ligger i 2015 på ca. 205.000. Det er en udvikling som der er øget fokus på.

Kulturel virksomhed

Området omfatter tilskud til museer, biografer, teatre, musikarrangementer, Tønder Kulturskole og andre kulturelle opgaver.

Samlet set er der på området et mindre forbrug på 1,3 mio. kr. heraf overføres 1,2 mio. kr. til 2016.

Tønder Kulturskole

Kulturskolen har også i 2015 udbudt en stor palet af kulturtilbud. Linjer indenfor musik, musikproducer, billedkunst, design, drama, ballet, forfatter og film. Der er et mindre forbrug på 0,3 mio. kr. som overføres til 2016.

Kulturskolen har realiseret følgende indsatsområder fra 2015:

- * Fortsat udvikling af bygningen Østergade 63, som rammen for børn og unge kultur – med grænseoverskridende projektsamarbejder, undervisning og innovation.
- * Implementering af det grænseoverskridende filmprojekt "Filmvæksthus" hvor unge fra hele regionen kommer til Tønder for at lave film.
- * Styrket samarbejdet og relationer med skolerne i Tønder Kommune

Kulturskolen har fortsat formandsskabet i de Samvirkende Sønderjyske Musikskoler (SSM). Sammen med vores tyske kolleger afholder SSM årligt en dansk-tysk musikskoledag. Kulturskolen har i indeværende sæson et samarbejde med Agerskov børnehave – musik og bevægelsesbørnehave.

Andre kulturelle opgaver

Området indeholder driftstilskud til forskellige kulturelle formål, kulturelt forum og kulturaftaler.

Samlet set er der på området et mindre forbrug på 1,0 mio. kr. heraf overføres 0,9 mio. kr. til 2016.

I foråret 2015 blev den hidtidige forening Kulturelt Forum nedlagt. Umiddelbart efter blev der nedsat et nyt udvalg med samme navn. Udvalget er organiseret under Kultur- og Fritidsudvalget.

Der er i 2015 arbejdet på at optimere rammerne for Kulturugen. På trods af endnu en succes, er der ønske om, at flytte til en anden uge i 2016, samt at sætte fokus på aktiviteter for unge, som generelt er savnet som deltagere i Kulturugen.

Under kulturaftale Sønderjylland-Schleswig blev der i 2015 godkendt et Interreg projekt KursKultur der løber til og med juni 2019. KursKultur har mulighed for at støtte blandt andet mikroprojekter. Kravet er at projekterne skal have både en dansk og en tysk partner, som er hjemmehørende i det grænseområde aftalen dækker.

52. Fritid og idræt

Politikområdet omfatter følgende:

- * Fritid og idræt
- * Folkeoplysning og fritidsaktiviteter

Regnskabsresultatet for området fritid og idræt viser et samlet forbrug på 23,4 mio. kr. Det korrigerede budget i 2015 udgør 24,7 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 1,3 mio. kr. Der overføres 1,2 mio. kr. til 2016.

Fritid og idræt

Området omfatter driftstilskud til friluftsbade, vedligeholdelse af stadion og idrætsanlæg, halharmonisering og Lakolk Camping.

Regnskabsresultatet for området viser et forbrug på 11,8 mio. kr. Det korrigerede budget i 2015 udgør 11,1 mio. kr., dvs. et merforbrug på 0,7 mio. kr.

Halharmonisering, udenoms arealer mv. udgør et mindre forbrug på 0,2 mio. kr. som overføres til 2016.

I 2015 indgik Tønder Kommune aftale om at deltage i et forskningsprojekt der hedder Fremtidens Fritidsfaciliteter – drift, ledelse og organisering. Projektet giver mulighed for at sammenligne de områder der beskrives og måles på, med tilsvarende haller i andre kommuner. Desuden vil der blive mulighed for at deltage i netværk med andre kommuner.

Arrild Svømmehal

Regnskabsresultatet for Arrild Svømmehal viser et forbrug på 2,4 mio. kr. Det korrigerede budget i 2015 udgør 1,9 mio. kr., dvs. et merforbrug på 0,5 mio. kr.

Merforbruget skyldes dels et overført underskud på 0,3 mio. kr. fra 2014 og dels, at der i 2015 har været merudgifter i forbindelse med lederskifte og stigende udgifter til el og varme.

Brugerbestyrelsen for Arrild Svømmehal har i budget 2016 igangsat initiativer, som kan nedbringe udgiftsniveauet. Bl.a. arbejdes der med energieffektiviseringstiltag, som kan nedbringe udgifterne til el.

Merforbruget nulstilles i forbindelse med opgørelse af overførsler til 2016 og finansieres indenfor andre områder hos udvalget.

Lakolk Camping

Regnskabsresultatet for Lakolk Camping viser et driftsoverskud på 4,6 mio. kr. mod et budgetteret driftsoverskud på 5,4 mio. kr. Dvs. der mangler indtægter på ca. 0,8 mio. kr. Årsagen til regnskabsresultatet skyldes hovedsageligt det kolde og regnfulde vejr, som har betydet en nedgang i antallet af overnatninger sammenlignet med 2014.

Jf. forpagtningsaftalen med Tønder Kommune har Lakolk Camping, overførselsret på udvalgte budgetposter, som bl.a. administrationsudgifter, indvendig og udvendig vedligeholdelse af bygninger. Disse områder har et mindre forbrug på 0,1 mio. kr., som overføres til 2016.

Fra 2016 flyttes området til økonomiudvalget.
Fritid og Idræt – anlæg

Halrenoveringspuljen på anlæg har i 2015 støttet to større renoveringsprojekter. Nyt tag på Agerskovhallen og et nyt billetteringssystem i Skærbæk Svømmehal.

Tønder Sport og Fritidscenter holdt i maj måned indvielse af det nyrenoverede og udbyggede fritidscenter.

Centret er blevet renoveret for et samlet beløb på ca. 41,7 mio. kr. inkl. hal 4, som er opført i sameje med Tønder Gymnasium

Folkeoplysning og fritidsaktiviteter

Området omfatter folkeoplysning voksenundervisning, folkeoplysning lokaletilskud, samt en række andre mindre områder vedrørende folkeoplysning.

Samlet set er der på området et mindre forbrug på 2,0 mio. kr. Der overføres 0,9 mio. kr. til 2016.

Overførsler vedrører hovedsagligt udviklings- og hjælpefond, som dels skyldes uforbrugte midler og dels midler, der er bevilliget men endnu ikke afregnet samt et mindre forbrug på lokaletilskud.

Folkeoplysningsudvalget har i 2015 givet økonomisk støtte til Foreningsudviklingsprojektets fase 2, samt givet tilskud til en konference afholdt på Ecco, på baggrund af de foreløbige resultater.

53. Landdistrikter

Regnskabsresultatet for området landdistrikter viser et samlet forbrug på 1,8 mio. kr. Det korrigerede budget i 2015 udgør 4,5 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 2,7 mio. kr.

Der overføres 2,6 mio. kr. til 2016, hvilket svarer til midler der er bevilliget, men endnu ikkeafregnet.

Projekt Foreningsudvikling er fortsat med fase 2 i 2015 i samarbejde med Folkeoplysningsudvalget.

Desuden har Landdistriktsudvalget i 2015, støttet en række andre initiativer, blandt andet:

- * Energirapporter til Forsamlingshuse, og tilskud til energiforbedringer
- * Særlig pulje til aktiviteter for unge
- * Bro over Lobæk

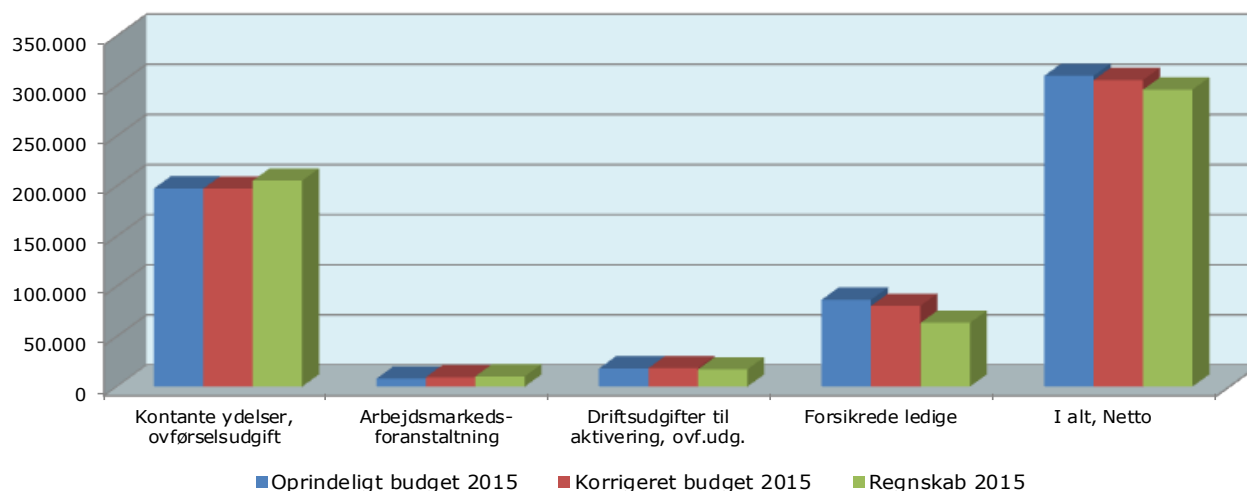
* Agerskov i Bevægelse

Note 7

Arbejdsmarkedsudvalget

Drift i 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse til oprindeligt budget *)	Afvigelse til korr. Budget *)
Kontante ydelser, ovførselsudgift	197.484	197.472	205.389	-7.905	-7.917
Arbejdsmarkedsforanstaltning	7.840	9.411	10.196	-2.357	-785
Driftsudgifter til aktivering, ovf.udg.	18.005	18.365	17.113	891	1.252
Forsikrede ledige	86.592	80.465	63.535	23.057	16.930
I alt, Netto	309.920	305.713	296.233	13.688	9.480

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

60. Generelt

Arbejdsmarkedsområdet er organiseret med et Jobcenter, og en Ydelsesafdeling, der er en del af Borgerservice.

Arbejdsmarkedsudvalgets regnskab for 2015 viser, at det på trods af et år med lavkonjunktur er lykkedes, at holde udgiftsniveauet i forhold til budgettet.

I forhold til korrigeret budget har der været et samlet mindreforbrug på ca. 9,5 mio. kr., hvoraf hovedparten vedrører hhv. udgifter til de forsikrede ledige.

En stor del af mindreforbruget på Arbejdsmarkedsudvalgets område bliver overført til økonomiudvalget til finansiering af efterreguleringer på overførselsindkomster for 2015.

Arbejdsmarkedsområdet har de seneste år været præget af flere reformer.

Den 1. januar 2014 trådte den nye kontanthjælpsreform i kraft. Kontanthjælpsreformen betød, at alle skal mødes med krav og forventninger. Alle mødes

med en forventning om, at de har et potentiale, der med den rette hjælp kan udvikles. Alle unge mødes med troen på, at de kan tage en uddannelse og få et aktivt liv på arbejdsmarkedet.

I kølvandet på reformen har Tønder Kommune derfor etableret en ungeenhed på Campus Tønder. Her sidder myndighedsafdelingen i tilknytning til skolernes vejledere og Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Den 1. juli 2014 var startdatoen for den nye sygedagpengereform. Målet med reformen er at sikre, at sygemeldte får økonomisk tryghed under hele sygdomsforløbet og en tidligere og langt mere målrettet opfølgning og indsats for at forebygge lange sygdomsforløb.

Sygemeldte, der efter fem måneder ikke kan få forlænget sygedagpengene efter forlængelsesmulighederne, overgår til et jobafklaringsforløb. Med udgangen af 2015 var der i Tønder Kommune godt 100 personer i jobafklaringsforløb.

Udviklingen i de senere år omkring tværgående indsatser og samarbejder særligt

indenfor Social, Arbejdsmarked og Sundhed har resulteret i, at Tønder Kommune er blandt de kommuner, hvor forudsætningerne for det tværgående samarbejde er meget gode.

Den virksomhedsrettede indsats, har været et særligt fokusområde i 2015, hvor området er blevet organisatorisk samlet og lagt ind under egen områdeledelse.

Blandt de initiativer der har været prioriteret kan nævnes:

- * Særlig fokus på jobformidling
- * Udvikling af kommunens virksomhedspanel
- * Etablering af virksomhedscentre
- * Generelt styrket fokus på opøgning af nye virksomheder og samarbejder

61. Kontante ydelser

I 2015 har vi arbejdet med at omstille den aktive indsats til den ny refusionsreform som trådte i kraft pr. 1.1.2016.

Der har været en svag stigning i antallet af kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere fra 2014 til 2015. Ved udgangen af december var der 901 kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere svarende til en stigning på ca. 40 personer i forhold til udgangen af 2014.

Stigningen er sket på trods af en række nye tiltag på området hvorfor der i 2016 skal ske en nærmere analyse af undermålgrupperne på kontanthjælp – herunder især de unge på uddannelsesyndelse. Analysen skal bidrage til en mere målrettet og individuelt tilrettelagt indsats.

På sygedagpengeområdet har indsatsen været medvirkende til faldende udgifter i 2015 set i forhold til 2014, både i forhold til sygedagpengeforløb over 52 uger og mellem 5 til 52 uger.

Den nye sygedagpengereform har imidlertid medført en stigning i det samlede antal af borgere på sygedagpenge og jobafklaringsforløb. Stigningen har været forholdsvis højere for Tønder Kommune idet udgangspunktet var lavere.

62. Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Formålet med beskæftigelsesindsatsen er, at støtte kommunens borgere i at få eller bevare fodfæste på arbejdsmarkedet, samt at sikre, at virksomhederne kan få den ønskede arbejdskraft.

Med de Lokale Beskæftigelsesråds nedlæggelse varetages den formelle overvågning af arbejdsmarkedet nu af De regionale Beskæftigelsesråd.

På lokalt plan er der etableret et Dialogforum med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner og DH. Dialogforum bidrager til beskæftigelsesindsatsen via gensidig sparring og idéudvikling.

En særlig arbejdsmarkedsforanstaltning er etablering af offentligt løntilskud i den kommunale organisation, som finansieres under Arbejdsmarkedsudvalget.

Der har i 2015 været et merforbrug på arbejdsmarkedsforanstaltninger på 0,8 mio. kr. Dette kan henføres til den øgede tilgang af flygtninge til kommunen, idet udgifter til midlertidig boligplacering konteres her.

Arbejdsmarkedsområdet modtager pr voksen flygtning et grundtilskud på 2.566 kr. pr måned, som hjælpefinansiering til de merudgifter vi har til den voksne flygtning integrationsprogram mv. Grundtilskuddet for udlændinge omfattet af introduktionsprogrammet skal primært dække tolkning, midlertidig indkvartering og boligplacering m.m.

Grundtilskuddet konteres under overførselsdelen jvf. Indenrigsministeriets konteringsregler og udgiften til de midlertidige boliger ligger under serviceudgifterne hvorfor merforbruget er modregnet i udvalgets samlede mindreforbrug og overføres ikke til 2016.

63. Driftsudgifter til aktivering

Jobcenteret har i 2015 blandt andet arbejdet på, at videreudvikle indsatsen på aktiveringsområdet og i samarbejde med Sundhedsafdelingen er der iværksat en række nye tiltag, der betyder, at sundhedsafdelingen

varetager en større del af aktiveringsindsatsen.

Den 1. januar 2014 overtog Tønder Kommune, Reva Tønder, og der i den forbindelse blevet udviklet et nyt koncept for det tidligere Reva, for at skabe øget sammenhæng til Kompetencecenterets værksteder. I 2015 er der påbegyndt et arbejde med at overdrage det tidligere REVA til Ramsdal, som vil etablere en socioøkonomisk virksomhed.

På Kompetencecentrene (inkl. det tidligere Reva) er værkstedstilbuddene blevet videreudviklet og koblingen til socialpsykiatrien bostøtte og mentorer er blevet styrket.

Ved udgangen af 2015 blev der varslet yderligere sænkning af driftslofterne samt at mentorudgifterne bliver lagt ind under driftsloftet til aktivering, hvorfor jobcenteret fortsat arbejder med en optimal planlægning af mentorindsatsen.

Der har i 2015 desuden været samarbejdet med flere andre aktører om forskellige målrettede indsatser, samt med en række virksomheder om virksomhedspraktikpladser, fleksjob mv.

På sygedagpengeområdet har der været fokus på delvise raskmeldinger, og der er herudover blevet igangsat flere tilbud, der skal være med til at hjælpe sygedagpengemodtagere til en hurtigere tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

65. Forsikrede ledige

Pr. 1. januar 2010 overtog Tønder Kommune det økonomiske ansvar for udgiften til de forsikrede ledige. Tønder Kommune er herfor blevet kompenseret med et beskæftigelsestilskud.

Ved afslutningen af regnskab 2015 var der et mindre forbrug på området på ca. 16,9 mio. kr. Der foretages en endelig regulering på det forsikrede område medio 2016, og de foreløbige udmeldinger fra KL viser, at der skal tilbagebetales 8,5 mio. kr. på området. En stor del af mindreforbruget på overførselsudgifter hensættes i forbindelse

med årsregnskabet på økonomiudvalgets område til efterreguleringer.

Med Beskæftigelsesreformen som løbende er trådt i kraft i 2015/2016 er der indgået et langt tættere samarbejde med A-kasserne. Dette har betydet at der afholdes fællessamtaler flere gange i løbet af et ledighedsforløb, hvilket udbygges yderligere i 2016.

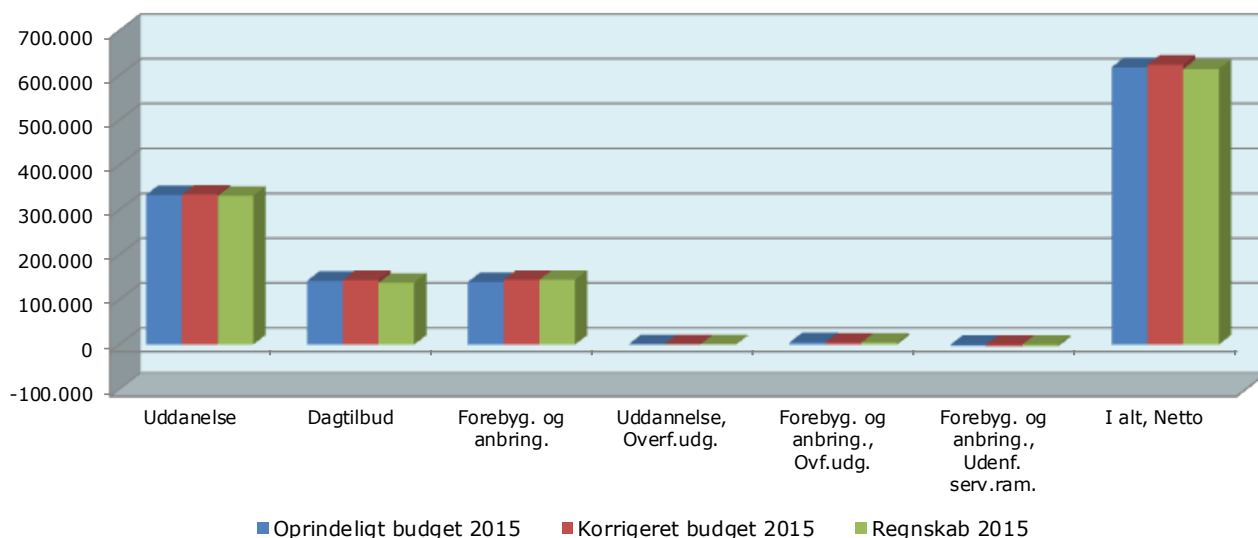
For at blive fælles fagligt klædt på til denne opgave har medarbejdere fra henholdsvis jobcenter og A-kasser gennemgået et fælles kompetenceudviklingsforløb.

Note 8

Børn- og Skoleudvalget

Drift i 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse til oprindeligt budget *)	Afvigelse til korr. Budget *)
Uddannelse	333.573	334.067	331.329	2.245	2.738
Dagtilbud	141.859	143.639	137.647	4.212	5.992
Forebyg. og anbring.	139.399	144.350	144.327	-4.928	22
Uddannelse, Overf.udg.	917	916	362	555	554
Forebyg. og anbring., Ov.f.udg.	5.213	4.587	4.513	700	74
Forebyg. og anbring., Udenf. serv.ram.	-3.258	-4.125	-4.289	1.032	164
I alt, Netto	617.704	623.433	613.889	3.815	9.544

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

70. Generelt

Børn og Skoleudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med et samlet nettobudget på 623,4 mio. kr. ekskl. anlæg. Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på i alt 9,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, svarende til en forbrugsprocent på 98,5 %.

Der er i årets løb givet tillægsbevillinger på 5,7 mio. kr. som dels består af overførsler fra 2014 på 7,7 mio. kr. og tekniske korrektioner mv. på -2,0 mio. kr.

Der overføres i alt 9,5 mio. kr. til 2016. Heraf vedrører 8,7 mio. kr. de kontraktstyrede områder, 0,2 mio. kr. fællesområder og 0,6 mio. kr. overførselsudgifter som flyttes til en central pulje under økonomiudvalget.

71. Uddannelse og 74. Uddannelse, Overførselsudgift

Området omfatter:

- * 4 distriktsskoler med 6 tilhørende filialer
- * 4 distrikts-SFO'er med 5 tilhørende filialer
- * Ungdomsskole bestående af 6 afdelinger samt 10. klassetilbud
- * Specialklasseforanstaltninger i hvert distrikt
- * Ungdommens Uddannelsesvejledning
- * Bidrag til frie grundskoler, efterskoler og produktionsskoler
- * Erhvervsgrunduddannelser og særligt tilrettelagt ungdomsuddannelser (STU)

Indmeldte elever/børn 2015:

Skoler:

- * 3.435 elever i kommunens folkeskoler
- * 1.035 elever i frie grundskoler
- * 305 elever i efterskoler, husholdnings- og håndarbejdsskoler, samt ungdomshøjskoler

- * 40 elever på produktionsskoler

SFO:

- * 628 børn med heltidsplads
- * 184 børn med deltidsplass
- * 37 børn med morgenplads
- * 226 børn i frie grundskoler SFO

Regnskabsresultatet

Regnskabsresultatet for området uddannelse og området uddannelse overførselsudgifter viser et samlet forbrug på 331,7 mio. kr.

Det korrigerede budget 2015 udgør i alt 335,0 mio. kr., dvs. et samlet mindreforbrug på i alt 3,3 mio. kr.

Mindre forbruget overføres til 2016 og fordeler sig med -1,0 mio. kr. til uddannelse fællesudgifter, 3,7 mio. kr. til de kontraktstyrede institutionsområder og 0,6 mio. kr. vedr. uddannelse overførselsudgifter.

Merforbruget på uddannelse fællesudgifter kan henføres til en afsluttet forsikrings sag på Grundskolen i Tønder, hvor der forventes en erstatning på ca. 1,7 mio. kr. i 2016.

Opgaver og status i 2015

Generelt for uddannelsesområdet har der været fortsat fokus på implementering af folkeskolereformen.

Der er endvidere arbejdet med både nye og igangværende opgaver. Det kan bl.a. nævnes:

- * Forberedelse og opstart af forløb vedrørende kompetenceløft af lærere og pædagoger, i forbindelse med folkeskolereformen. Der er i skoleåret 2015/16 ca. 45 lærere på efteruddannelse i linjefag.
- * Fortsat fokus på inklusionsopgaven i såvel dagtilbud som skole.
- * Opdatering af lokalemæssige forhold på Distriktsskolerne. I 2015 er der etableret nye SFO lokaler hos Distriktsskolen i Løgumkloster og arbejdet med planlægning af evt. renovering / nybyggeri vedrørende Skærbæk Distriktsskole.
- * I skolefritidsordning er der åbnet op for fleksible åbningstider. Hovedparten af kommunens SFO har udvidet

åbningstiden med 30 minutter morgen og eftermiddag.

- * Fra skoleåret 2015/16 er der indført tidlig tysk i Tønder Kommune skoler. Eleverne får nu undervisning i tysk fra 0. klasse.

72. Dagtilbud

Politikområdet omfatter

- * 57 dagplejehjem
- * 4 kommunale områdeinstitutioner med i alt 20 filialinstitutioner
- * Et selvejende område, med i alt 5 filialinstitutioner, der også har udvidet SFO-ordning samt fritidsklub
- * 5 selvejende daginstitutioner
- * Et særligt dagtilbud, jf. servicelovens § 32
- * 3 specialgrupper, der yder specialpædagogisk bistand til førskolebørn, jf. Folkeskolereformens § 4

Ud over de kommunale dagtilbud yder kommunen tilskud til:

- * 3 privatinstitutioner (§ 19, stk. 4)
- * 1 fritvalgsinstitution, med 32 børn (§ 80)
- * Tilskud til ca. 145 børn under fritvalgsordninger, hvor børnene passes af unge piger eller private børnepassere

Indmeldte børn 2015:

Småbørn:

- * 222 dagplejebørn
- * 177 børn - private børnepassere
- * 40 børn - private institutioner
- * 221 børn i småbørnsgruppe i kommunale institutioner
- * 90 børn i småbørnsgruppe i selvejende institutioner

Børnehavebørn:

- * 67 børn i private institutioner
- * 816 børn i kommunale institutioner
- * 236 børn i selvejende institutioner.

Regnskabsresultat

Regnskabsresultatet for hele politikområdet viser et samlet forbrug på 137,6 mio. kr.

Det korrigerede budget 2015 udgør i alt 143,6 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 6,0 mio. kr.

Der overføres i alt 6,0 mio. kr. til 2015, som fordeler sig med 1,3 mio. kr. til fællesområdet og 4,7 mio. kr. til de kontraktstyrede institutionsområder.

Opgaver og status i 2015

I løbet af 2015 blev der gennemført en lang række opgaver, bl.a. kan nævnes:

- * Dagplejen har indført dialogisk læsning, som er at læse på en måde, der inddrager børnene i fortællingens univers.
- * Ordningen med en fast gæsteplejer er nedlagt. Som alternativ kan dagplejeforældre vælge gæstepasning i småbørnegrupper.
- * Område Toftlund og område Løgumkloster er fra foråret 2015 lagt ind under en områdeleder.
- * Støttekorpset er stoppet som centralenhed under Område Løgumkloster. Personalet fra støttekorpset er nu ansat som resursepædagoger i de enkelte områder.
- * Kompetencehjulet er indført som beskrivelsesmateriale i daginstitutionerne. Personalet har deltaget i kurser i Kompetencehjulet.
- * Der er afviklet kurser for personale på 0.-6 års området i Liv og Læring.
- * Institutioner har efter ansøgning fået midler til fleksible åbningstider. Dette for at imødekomme familier med ændrede arbejdstider og/eller lang transporttid.

73., 75. og 77. Forebyggelse og anbringelse inkl. Overførselsudgifter og refusion udenfor servicerammen.

Samlet for områderne forebyggelse og anbringelse inkl. overførselsudgifter og refusion udenfor servicerammen udgør regnskabsresultatet et mindre forbrug på 0,3 mio. kr., svarende til en forbrugsprocent på 99,8 %.

Mindre forbruget overføres til 2016 og fordeler sig med -0,1 mio. kr. til foranstaltninger, 0,3 mio. kr. til de kontraktstyrede institutionsområder og 0,1 mio. kr. til overførselsudgifter.

73. Forebyggelse og anbringelse

Området omfatter:

Foranstaltninger:

- * Plejefamilier og opholdssteder for børn og unge
- * Forebyggende foranstaltninger
- * Døgninstitutioner
- * Sikrede døgninstitutioner

- * Ungeindsatsen
- * Anbringelsesteam
- * Familieteam
- * Hybeltilbud

Kontraktområder:

- * Sundhedstjenesten
- * Tandplejen
- * Pædagogisk Psykologisk Rådgivning

Regnskabsresultat

Regnskabsresultatet for politikområde forebyggelse og anbringelse viser et samlet forbrug på 144,3 mio. kr. Det korrigerede budget for 2015 udgør i alt 144,3 mio. kr., dvs. at området er i balance.

Området foranstaltninger viser et samlet forbrug på 113,4 mio. kr. og det korrigerede budget udgør 113,1 mio. kr., dvs. er et samlet merforbrug på 0,3 mio. kr.

Området Sundhedstjenesten viser et samlet forbrug på 6,0 mio. kr. og det korrigerede budget udgør 5,4 mio. kr., dvs. et samlet merforbrug på 0,6 mio. kr.

Området Tandplejen viser et samlet forbrug på 16,6 mio. kr. og det korrigerede budget udgør 17,2 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 0,6 mio. kr.

Området Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) viser et samlet forbrug på 8,3 mio. kr. og det korrigerede budget udgør 8,6 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 0,3 mio. kr.

Opgaver og status i 2015

Foranstaltninger har i 2015 været udfordret økonomiske og fagligt. I den forbindelse er området blevet analyseret af eksterne rådgiver og dette arbejde fortsætter i 2016. Området fået tilført 2,5 mio. kr., som var med til at dække ekstraordinære udgifter ifm. tre nye sager i 3. kvartal.

Sundhedstjenestens forløb med SATS-puljeprosjektet "Forebyggende indsats for overvægtige børn og unge 2012-2015" er afsluttet i 2015. Projektet er endnu ikke endeligt godkendt af Sundhedsstyrelsen, hvorfor sidste rate af tilskuddet ikke er modtaget. Dette er også medvirkende til merforbruget i 2015. Det resterende merforbrug forventes indhentet i løbet af 2016 og 2017. Området har herudover i 3. kvartal

2015 fået tilført 0,4 mio. kr. for at indhente et efterslæb fra tidligere år.

Tandplejestrukturen er i 2015 blevet gennemgået og dette arbejde fortsætter i 2016.

Politikområdet 75. Overførselsudgifter

Området omfatter:

- * Merudgiftsydelser
- * Tabt arbejdsfortjeneste

Regnskabsresultat

Regnskabsresultatet for politikområdet overførselsudgifter viser et forbrug på 4,5 mio. kr. Det korrigerede budget udgør i alt 4,6 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 0,1 mio. kr. som overføres til 2016.

Politikområdet 77. Forebyggelse og anbringelse udenfor serviceringen

Området omfatter:

- * Refusion på dyre enkeltsager

Regnskabsresultat

Regnskabsresultatet for politikområdet forebyggelse og anbringelse udenfor serviceringen viser indtægter på 4,3 mio. kr. Det korrigerede budget udgør i alt 4,1 mio. kr., dvs. en samlet merindtægt på 0,2 mio. kr. som overføres til 2016 under foranstaltninger. Merindtægt er afledt af et stigende antal særligt dyre enkeltsager.

Note 9 – Afsluttede anlægsarbejder

Afsluttede anlægsarbejder under 2 mio. kr. som godkendes i forbindelse med regnskabet.

Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. (1.000 kr.)	Korrigeret budget 2015	Forbrug 2015	Ultimosaldo 2015	Korrigeret Anlægs- bevilling	Mer- / mindre- forbrug
Økonomiudvalget - Anlæg	2.719,2	2.719,2	2.719,2	2.719,2	0,0
580 Garantier tab	519,2	519,2	519,2	519,2	0,0
623 Løgumkloster højskole køb af bygninger	1.200,0	1.200,0	1.200,0	1.200,0	0,0
626 Design Højskolen Højer	1.000,0	1.000,0	1.000,0	1.000,0	0,0
Vej, Park og Kommunale bygninger - Anlæg	743,8	858,3	6.313,8	6.653,0	339,2
184 Bygningsfornyelse i Højer	197,0	0,0	802,9	1.000,0	197,1
295 Forplads Tønder Øst	-485,4	0,0	985,1	653,0	-332,2
363 Cykelpuljeprojekter	110,1	0,0	1.089,4	1.200,0	110,6
453 Cykelsti Skærbækvej, Arrild	150,0	93,1	93,1	150,0	56,9
456 Vestergade/Ribevej, Toftlund analyse	212,1	149,6	1.137,4	1.200,0	62,6
457 Plantagevej Tønder, skitseprojekt	9,9	0,0	40,1	350,0	309,9
478 Lgkl. Distriktskole, tag og isolering	0,0	0,0	1.550,0	1.550,0	0,0
567 Bargumsvej trafikikkerhed	300,0	365,6	365,6	300,0	-65,6
586 Rømhø Havn, Stormkajeen adgangsvej	250,0	250,0	250,0	250,0	0,0
Miljø og natur - Anlæg	115,9	115,8	599,9	600,0	0,1
417 Spildevandforhold i det åbne land	115,9	115,8	599,9	600,0	0,1
Jordforsyning - Anlæg	0,0	462,3	462,3	0,0	-462,3
576 Lakolk Campingplads, Lakolk Camping 2	0,0	462,3	462,3	0,0	-462,3
Sundhedsudvalget - Anlæg	5,3	0,0	634,9	650,0	15,1
517 Solgården Nedriv drivhus, mindre drivhus	0,0	0,0	40,2	50,0	9,8
532 Invent. og indret. korttidsc. Leos Pleje	36,8	0,0	563,2	600,0	36,8
536 Plejecentret Møllevang - salg	-31,5	0,0	31,5	0,0	-31,5
Kultur- og Fritidsudvalget - Anlæg	2.185,0	2.096,0	4.728,0	4.963,0	235,0
291 Fælles Biblioteksvæsen	384,6	381,7	1.497,2	1.500,0	2,8
326 Tønder Stadion	0,0	0,0	647,0	608,0	-39,0
431 Pulje til nedrivning af tomme skolebygn.	99,3	29,7	745,3	1.000,0	254,7
533 Visby skolebygning - fremtidig brug	1.531,1	1.543,5	1.697,4	1.685,0	-12,4
573 Marskhallen motionsrum	170,0	141,1	141,1	170,0	28,9
Børn- og Skoleudvalget - Anlæg	0,0	0,0	582,0	810,0	228,0
125 Restpulje til fordeling Børn og Skole	0,0	0,0	582,0	810,0	228,0
Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. i alt	5.769,1	6.251,6	16.040,0	16.395,1	355,1

Note 10 Personaleoversigt

Personaleoversigt (antal heltidsansatte medarbejdere)	Regnskab 2011	Regnskab 2012	Regnskab 2013	Regnskab 2014	Regnskab 2015
Byudvikling, bolig og Miljøforanstaltninger	28,3	32,7	32,3	35,6	37,4
Forsyningsvirksomheder m.v.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Transport og infrastruktur	73,9	72,0	69,1	61,0	55,8
Undervisning og kultur	707,4	623,5	602,1	623,6	620,8
Sundhedsområdet	79,5	74,5	67,3	68,8	70,1
Sociale opgaver og beskæftigelse	1.977,7	1.914,8	1.865,4	1.809,8	1.777,3
Fællesudgifter og administration	418,6	416,3	414,6	414,9	437,4
- heraf udgør ASYL Syd					15,7
I alt	3.285,4	3.133,8	3.050,8	3.013,6	2.998,9

I forhold til 2014 er antallet af helårsansatte reduceret med 15.

Ændringerne er primært sket på følgende områder

- Daginstitutionsområdet samt døgninstitutioner er reduceret
- Beskæftigelsesområdet under Sociale opgaver og beskæftigelse er reduceret
- Byggesagsbehandling og Jobcentret er udvidet
- Administrationen af Asyl Syd er kommet til

Note 11 Overførte bevillinger og rådighedsbeløb

Overførte bevillinger og rådighedsbeløb (1.000 kr.)	Overførsel fra 2011 til 2012	Overførsel fra 2012 til 2013	Overførsel fra 2013 til 2014	Overførsel fra 2014 til 2015	Overførsel fra 2015 til 2016
DRIFT					
Økonomiudvalget	10.685	14.519	14.207	14.539	28.038
Erhverv	368	710	4.087	729	4.259
Beredskab	-6	0	-1.193	-320	0
Administration	10.886	13.809	11.313	13.131	19.855
Central Rengøring					202
Centrale puljer	-563	0	0	0	2.672
Befordring				1.000	1.050
Teknik og Miljøudvalget	-1.609	-1.491	3.682	7.131	6.554
Vej, park og kommunale bygninger	-956	-1.199	452	5.147	6.294
Miljø og Natur	162	-742	769	834	260
Jordforsyning	-215	-120	-126	0	0
Entreprenøraftdelingen	-600	570	2.587	1.150	0
Socialudvalget	5.255	-337	1.206	-951	1.000
Voksen/Social	5.255	-337	1.206	-951	1.000
Sundhedsudvalget	3.831	1.339	3.897	7.554	5.631
Sundhed	1.114	-747	684	2.120	2.084
Pleje og Omsorg	2.717	2.086	3.213	5.434	3.547
Kultur og Fritidsudvalget	1.451	2.225	2.618	5.233	5.606
Kultur	231	165	1.003	1.601	1.801
Fritid og Idræt	943	1.707	1.248	1.071	1.202
Landdistrikter	278	352	367	2.562	2.603
Arbejdsmarkedsudvalget	1.224	2.957	0	1.089	2.183
Arbejdsmarkedsforanstaltning	1.224	2.957	0	1.089	2.183
Børn og Skoleudvalget	13.196	10.384	11.239	7.659	8.916
Uddannelse	6.285	7.658	6.420	2.812	2.738
Dagtilbud	4.436	2.271	3.208	4.389	5.992
Forebyggelse og anbringelse	2.476	454	1.611	458	187
Serviceudgifter i alt	34.033	29.596	36.849	42.254	57.928
Borgerservice - overførselsudgifter	897	9.530	352	0	0
Centrale puljer - Overførselsudgifter	0	0	1.693	4.700	7.052
Førtidspensioner m.v., overførselsudg.	1.600	0	1.600	0	0
Kontante ydelser, overførselsudgifter	35.664	0	411	0	0
Driftsudgifter til aktivering, overf.udg.	-32.535	0	0	667	561
Forsikrede ledige	9.806	0	0	0	0
Uddannelse, Overførselsudgifter	0	0	-186	0	0
Forebyggelse og anbring., overførs.udg.	0	0	-304	0	0
Indkomstoverførsler i alt	15.432	9.530	3.565	5.367	7.613
Overført driftsbevillinger i alt *)	49.465	39.126	40.414	47.621	65.541

Overførte bevillinger og rådighedsbeløb (1.000 kr.)	Overførsel fra 2011 til 2012	Overførsel fra 2012 til 2013	Overførsel fra 2013 til 2014	Overførsel fra 2014 til 2015	Overførsel fra 2015 til 2016
ANLÆG					
Økonomiudvalget - Anlæg	6.907	6.428	9.653	22.519	8.589
Vej, Park og Kommunale bygninger - Anlæg	14.729	15.663	12.405	24.523	29.948
Miljø og natur - Anlæg	997	927	204	1.450	2.616
Jordforsyning - Anlæg	3.894	1.367	-1.222	-2.717	0
Socialudvalget - Anlæg	1.854	24	-3.002	-942	-1.190
Sundhedsudvalget - Anlæg	10.033	2.663	9.061	5.944	983
Kultur- og Fritidsudvalget - Anlæg	3.679	7.444	10.067	6.998	2.458
Arbejdsmarkedsudvalget - Anlæg	0	0	655	-5	0
Børn- og Skoleudvalget - Anlæg	10.802	8.689	9.653	3.007	9.149
Overførte anlægsbevillinger i alt	52.895	43.204	47.474	60.776	52.553

*) Der overføres 5,7 mio. kr. fra drift til anlæg.

Note 12 Anlægsoversigt

Anlægsoversigt (1.000 kr.)	Grunde	Bygninger	Tekniske anlæg m.v.	Inventar m.v.	Materielle anlægs- aktiver under udførelse m.v.	Immaterielle anlægs- aktiver	I alt
Kostpris pr. 1. januar 2015	123.472	935.122	68.540	53.382	146.385	0	1.326.901
Tilgang	0	4.807	4.445	7.385	71.426	0	88.063
Afgang	-584	0	0	0	-11.474	0	-12.058
Overført	0	30.236	1.051	8.680	-39.967	0	0
Kostpris 31. december 2015	122.888	970.165	74.036	69.447	166.370	0	1.402.906
Opskrivninger 1. januar 2015	0	606	0	0	0	0	606
Årets opskrivninger	0	-606	0	0	0	0	-606
Opskrivninger afhændede aktiver	0	0	0	0	0	0	0
Opskrivninger 31. december 2015	0	0	0	0	0	0	0
Ned- og afskrivninger 1. januar 2015	0	-293.669	-36.243	-45.513	0	0	-375.425
Årets afskrivninger	0	-30.287	-6.198	-7.921	0	0	-44.406
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Af- og nedskrivninger afhændede aktiver	0	0	0	0	0	0	0
Ned- og afskrivninger 31. december 2015	0	-323.956	-42.441	-53.434	0	0	-419.831
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015	122.888	646.209	31.595	16.012	166.370	0	983.073

Afskrivning over (antal år):	0	15-50	3-30	3-5	0	5
Finansielt leasede aktiver udgør			2.305			
Værdi af aktiver tilhørende selvejende institutioner	1.343	7.949				

Samlet ejendomsvurdering ultimo 2015 udgør 1,147 mia. kr.

Note 13 Langfristede tilgodehavender

Langfristede tilgodehavender vedr. aktier, ejerandele og andelsbeviser	Bogført beløb (1.000 kr.)	Ejerandel	Indre værdi	Kommunal andel
KMD A/S	41,2	x		
A/S plantringsselskabet Sønderjylland	0,8	x		
IGS Center A/S, Rødding	2,0	x		
Affaldsregion Nord	1.732,9		x	
Tønder Forsyning	642.916,0		x	
Jordkøbsnævn	7.908,9			x
Den selvejende Institution Tønderhallerne	250,0			x
I alt	652.851,9			

Kommunen er udtrådt af ejerskabet i Affaldsregion Nord og værdien af kommunens ejerandel afregnes i 2016

Note 14 Nedskrivning mod forventet tab

Ifølge budget- og regnskabssystemet for kommuner skal der på visse langfristede udlån og tilgodehavender foretages nedskrivning mod forventet tab eller værdiansættes til 0 kr.

På følgende områder er der således forskel mellem den nominelle og den regnskabsmæssige værdi:

Nedskrivning mod forventet tab (1.000 kr.)	Nominel værdi	Regnskabsmæssig værdi
Udlån til beboerindskud	11.441	11.154
Indskud i Landsbyggefondens	88.164	0
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	-3.229	-3.229
I alt	96.375	7.924

Den samlede værdiregulering i regnskabet udgør 88.451 t.kr.

Note 15 Mellemværende med forsyningsområdet

På baggrund af Indenrigsministeriets indskærpelse har kommunen indarbejdet mellemværende med forsyningsområdet affald i balancen – desuagtet, at aktiviteten er udlagt i det selvstændige selskab Tønder Affald A/S.

Da forholdet ikke skal medføre en forøgelse af kommunens aktiver, er indarbejdelsen udelukkende sket ved en ændret præsentation i regnskabet, hvor der er lavet en teknisk modpost under de langfristede tilgodehavender, så der ikke præsenteres for store aktiver.

Mellemværendet med forsyningsområdet udgør 34.210 t.kr.

Note 16 Udvikling i egenkapital

Note Udvikling i egenkapital		(1.000 kr.)
Egenkapital primo:		-781.252
Udvikling i modpostkonti til aktiver mv.		-13.128
+/- Udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver		442
+/- Udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver		-15.304
+/- Udvikling i modposter til reserve for opskrivninger		1.734
Resultat ifølge regnskabsopgørelse		-13.231
Direkte posteringer på balancekontoen		-51.815
+/- Nettoregulering Landsbyggefond og nedskrivning		-28
+/- Opskrivning af aktier og andelsbeviser		-39.022
+/- Resultat forsyningsområdet affald		417
* +/- Øvrige værdireguleringer		2.429
** +/- Afskrivninger		1.341
+/- Hensættelse pension og feriepenge		-16.952
Egenkapital ultimo:		-859.426

(+ er formindelse af egenkapital, - er forøgelse af egenkapital)

* Øvrige værdireguleringer består væsentligst af diverse vedr. pantebreve, billån, ældreboliger, kontanthjælp mm.

** Afskrivninger godkendt af Økonomichef (703) og afskrivninger via debtorsystem (638)

Note 17 Langfristet gæld

Langfristet gæld (1.000 kr.)	Primo 2015	Ultimo 2015
Selvejende institutioner med overenskomst	617	617
Kommunekredit	231.637	243.771
Pengeinstitutter	10.582	8.845
Ældreboliger	202.440	197.723
Finansielt leasede aktiver	2.305	2.305
Indenlandsk kreditor	32.254	32.254
Langfristet gæld i alt	479.836	485.516

Ændring af låneportefølje

Der er i 2015 optaget et lån på 23 mio. kr. vedrørende den opgjorte låneramme for 2014. Herudover er der påtaget et tillægslån vedrørende ældreboliger på 2,6 mio. kr. og lån på 0,5 mio. kr. på en selvejende institution.

Samlet låneoptagelse i 2015 udgør 26,1 mio. kr.

Låneramme

Kommunens låneramme er i 2015 opgjort til 48,9 mio. kr.

Ifølge den kommunale lånebekendtgørelse skal Kommunalbestyrelsen inden 31. marts 2016 træffe beslutning om, hvor stor del af den opgjorte låneramme, der ønskes udnyttet.

Der er afsat 33 mio. kr. til lånoptagelse i budgettet for 2016.

Note 18 Garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og -rettigheder

Oversigt garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og -rettigheder (1.000 kr.)	31.12.2015	31.12.2014
Kautions- og garantiforpligtelser		
Støttet boligbyggeri	-205.993	-226.721
Højer Andelsboligforening	-7.468	-9.028
Løgumkloster Andelsboligforening	-8.029	-9.863
Skærbæk Boligforening	-35.894	-38.204
Toftlund Andels Boligforening	-18.518	-20.325
Tønder Andelsboligforening	-49.007	-53.214
Tønder Boligselskab	-12.124	-14.090
Tønder Ældreboligselskab	-44.930	-46.579
Selvejende institutioner	-17.495	-20.594
Private andelsboligforeninger	-12.528	-14.825
Byfornyelse	-7.916	-8.777
Højer, Rudbøl Sdr. Sejerslev, Østerby	-4.900	-5.454
Bredebro	-1.012	-1.061
Løgumkloster	-268	-309
Tønder	-1.735	-1.954
Fritidsfaciliteter og private skoler	-20.613	-18.111
Idrætsfaciliteter	-9.068	-10.366
Andre fritidsfaciliteter	-182	-191
Efterskoler	-11.364	-7.554
Forsyningsselskaber	-371.455	-340.386
Vandværker	-59.759	-45.735
Kraftvarmeværker, fjernvarmeselskaber	-167.353	-151.326
Spildevandsselskab	-73.952	-76.232
Affaldsselskab	-24.306	-25.115
Havne	-46.086	-41.978
Øvrige	-4.923	-4.010
Udbetaling Danmark	-4.923	-4.010
Kautions- og garantiforpligtelser i alt	-610.900	-598.006

Oversigt garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og -rettigheder (1.000 kr.)	31.12.2015	31.12.2014
Eventualforpligtelser		
Højer Design Efterskole (kassekredit max.)	-3.700	-3.700
Tønder Festival Fond (kassekredit max.)	0	-1.000
Eventualforpligtelser i alt	-3.700	-4.700
Eventualrettigheder		
Solgården, Bedsted (tinglyst deklaration v. ændret brug)	200	200
Indskud i støttet boligbyggeri (tinglyste pantebreve - Landsbyggefond)	88.164	88.192
Eventualrettigheder i alt	88.364	88.392

Fælleskommunale selskaber (§60 selskaber)

Over for interessentskabernes kreditorer hæfter alle interessenter personligt og solidarisk for selskabets gæld som følge af ejerkonstruktionen.

- Kommunen er udtrådt af ejerskabet i Affaldsregion Nord I/S og dermed den fælles hæftelse, men skal via forsyningen fortsat betale 9,6% af efterbehandlingsudgifterne til 2 lukkede deponier. Kommunens andel i 2014 udgjorde 234 tkr.

- Fra 1. januar 2016 er kommunen indtrådt i §60 selskabet Brand & Redning Sønderjylland

Øvrige

Kommunen er også forpligtet til at indgå i eventuelt ikke afdækkede forpligtelser vedrørende Rømmø Havn, hvis denne på sigt ikke kan hvile-i-sig-selv og dermed må ophøre som selvstyre havn.

Note 19 SWAP-aftaler

Rente-swapaftaler							(1.000 kr.)
Modpart	Oprindelig hovedstol	Rente	Restløbetid	Valuta	Markeds-værdi*	Restgæld	
Danske Bank	22.363	3,65%	01.07.2020	DKK	-796	8.845	
KommuneKredit	72.661	2,41%	30.12.2030	DKK	-5.411	60.126	

*Hvis de enkelte swap's realiseres vil positive markedsværdier være gunstige for kommunen, mens negative markedsværdier vil give et tab.

Opgaver udført for andre myndigheder

Der er ikke udført opgaver for andre myndigheder.

Bilag A

Efterfølgende afsnit beskriver kommunens regnskabspraksis i forhold til åbningsbalancen og regnskab 2015.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Tønder kommunes regnskab aflægges i henhold til gældende lovgivning og efter de retningslinjer, der er fastlagt af Indenrigsministeriet (IM) i Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs- og kapitalposter. I regnskabet indgår tillige udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med.

Ændringer i anvendt regnskabspraksis i forhold til foregående år

Regnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring skal foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik.

Den gode bogføringsskik kan beskrives som den praksis, der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet.

Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i Budget- og Regnskabssystem for Kommuner samt øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Regnskabsmaterialet omfatter de faktiske registreringer, herunder transaktionsspor, beskrivelser af bogføringen, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, beskrivelser af systemer til at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale, bilag og anden dokumentation, oplysninger i øvrigt, som er nødvendige for kontrolsporet, regnskaber samt revision.

Driftsregnskab

Indregning af indtægter, udgifter og omkostninger

Indtægter indregnes så vidt muligt i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen inden udløbet af supplementsperioden, der slutter 31. januar i det nye regnskabsår.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes.

Præsentation i udgiftsregnskabet

Præsentation af kommunens årsregnskab tager udgangspunkt i det udgiftsbaserede regnskab. Årsregnskabets primære funktion er at kunne sammenholde regnskabet med budgettet, der er opgjort efter udgiftsbaserede principper.

Årsregnskabet indeholder en afrapportering af kommunens resultat og præsentation af kommunens væsentlige faglige resultater og aktivitetsniveau.

Ekstraordinære poster

Her beskrives eventuelle driftsmæssige dispositioner, som er ekstraordinære for det pågældende regnskabsår.

Der sondres mellem indtægter og omkostninger afledt af kommunens primære og ekstraordinære aktivitet. Sidstnævnte vedrører aktiviteter, der ikke forventes at være tilbagevendende, og som ikke har sammenhæng til den ordinære aktivitet, fx ekstraordinære tab afledt af naturkatastrofer, ekstraordinær afhændelse af aktiver, ekspropriationer eller lignende.

Bemærkninger til regnskabet

Styrelsesloven fastsætter, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Der udarbejdes bemærkninger til driftsindtægter og udgifter i forhold til budgettet på bevillingsniveau.

Der skal også udarbejdes bemærkninger til regnskabet i tilfælde, hvor der nok er overensstemmelse mellem regnskabs- og bevillingsbeløb, men hvor de aktiviteter eller formål, som var forudsat ved bevillingsafgivelsen, ikke er realiseret.

Balancen

Præsentation af balancen

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtelser.

Der er af IM fastsat formkrav til, hvordan balancen skal udarbejdes.

Materielle anlægsaktiver

Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten dokumenteres via bogførte fakturaer og leasingaftaler mv.

Ejendomsretten til de i balancen indregnede grunde og bygninger er dokumenteret via elektronisk indhentede tingbogsattester.

Aktiver med en levetid på 1 år eller derunder - samt aktiver under 100.000 kr. - afskrives straks og registreres således ikke i anlægskartoteket.

Indretning af lejede lokaler samt anlæg, driftsmateriel og inventar, herunder it-udstyr, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Udgifter på over 100.000 kr., der medfører en væsentlig forbedring af et aktivs egenskaber eller en væsentlig forlængelse af et aktivs levetid, aktiveres sammen med det pågældende aktiv og afskrives over den nye levetid. Udgifter til mindre reparationer og lignende, som ikke har væsentlig indflydelse på aktivets levetid eller egenskaber i øvrigt, udgiftsføres i det regnskabsår, hvori de afholdes.

Grunde og bygninger

Ejendomme anskaffet før 1. januar 1999 værdiansættes pr. 1. januar 2007 til ejendomsvurderingen for ejendommen pr. 1. januar 2004 fratrukket afskrivninger frem til 1. januar 2007.

Bygninger og grunde anskaffet efter 1. januar 1999 indregnes til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Øvrige materielle anlægsaktiver er indregnet til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger.

Levetider er fastlagt til følgende:

Aktivtype	Levetid pr. 01.01.07	Levetid efter 01.01.07
* Bygninger:		
* Administrative formål	50 år	45 – 50 år
* Forskellige serviceydelse	30 år	25 – 30 år
* Diverse formål	15 år	15 år
* Tekniske anlæg	20 – 100 år	20 – 30 år
* Maskiner	15 år	10 – 15 år
* Specialudstyr	10 år	5 – 10 år
* Transportmidler	8 år	5 – 8 år
* IT	3 år	3 år
* Inventar	5 år	3 – 5 år

Såfremt der er afvejet fra levetiderne udmeldt af IM, er dette anført som note til anlægsnoten i regnskabet.

For enkelte aktiver fastsættes ved anskaffelsen en forventet scrapværdi, der ikke afskrives.

Der afskrives ikke på materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er ibrugtaget, påbegyndes afskrivning over anlæggets forventede levetid.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, signalanlæg, broer mv.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (arealer til rekreative formål samt naturbeskyttelses- og genopretningsformål) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Tønder Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiell leasing), registreres i anlægskartoteket og indregnes til kostprisen.

Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv forventes at kunne omsættes til ved en handel mellem uafhængige parter.

Minimumsleasingydelse svarer typisk til de fremtidige leasingydelser, som Tønder Kommune er forpligtet til at betale i leasingperioden. Ved beregning af nutidsværdien heraf anvendes den interne rente i leasingkontrakten som diskonteringsfaktor, hvis denne er tilgængelig. Ellers anvendes Tønder Kommunes alternative lånerente.

Finansielt leasede anlægsaktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Materielle anlægsaktiver under udførelse

Igangværende materielle anlægsaktiver værdiansættes til de samlede afholdte omkostninger på balancetidspunktet.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver afskrives lineært over maksimalt 10 år. Ved kontrakter, aftaler og lignende anvendes så vidt muligt den gældende kontraktperiode.

Finansielle anlægsaktiver - Aktier og andelsbeviser

Andele af interessentskaber, som Tønder Kommune har medejerskab til, indgår i balancen med den andel af virksomhedernes indre værdi, jf. senest foreliggende årsregnskab, som svarer til kommunens ejerandel.

For noterede aktier foretages indregningen til kursværdien pr. 31. december og for ikke noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser og lignende), foretages indregningen efter indre værdis metode.

Finansielle anlægsaktiver – Langfristede tilgodehavender

Tilgodehavender er optaget i balancen til nominal værdi under de respektive regnskabsposter hertil. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab til nettorealisation sværdien.

Omsætningsaktiver - varebeholdninger

Udgifter til indkøb af råvarer, hjælpematerialer samt andre forbrugsvarer udgiftsføres på anskaffelsestidspunktet.

Der foretages registrering af varebeholdninger over 1 mio. kr. og/eller beholdninger med væsentlige forskydninger i lagerets størrelse fra år til år.

Varelagre mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. registreres, hvis der sker forskydninger i varelageret, som vurderes som væsentlige.

Varebeholdning måles til kostpris efter FIFO-princippet (**F**irst **I**n **F**irst **O**ut).

Omsætningsaktiver – fysiske aktiver til salg (grunde og bygninger)

Grunde og bygninger til salg er opskrevet til forventet salgspris.

Fysiske aktiver til salg måles til kostpris eller nettorealisation sværdi, hvor denne er lavere.

Der kan foretages opskrivning til den forventede salgspris.

Omsætningsaktiver - tilgodehavender

Udgifter og indtægter afholdt inden regnskabsårets udgang, men som vedrører efterfølgende regnskabsår, er klassificeret som periodeafgrænsningspost under omsætningsaktiver – tilgodehavender.

Indtægter som vedrører indeværende regnskabsår, men som først betales i det efterfølgende regnskabsår er klassificeret som kortfristet tilgodehavende.

Omsætningsaktiver – værdipapirer

Værdipapirer omfatter beholdninger af kortfristede værdipapirer, der uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelig risiko for værdiændringer. Værdipapirer indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med og en modpost for modtagne donationer til anskaffelse af aktiver.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Pensionsforpligtelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækkede vedrørende tjenestemandsansatte og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtelsen er beregnet aktuarmæssigt ud fra forudsætninger fra IM.

Minimum hvert 5 år foretages en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen vedrørende tjenestemænd. IM har fastlagt en pensionsalder på 62 år og opgørelsesrente på 2 %.

Hensatte forpligtelser vedrørende eksempelvis miljøforurening, indfrielse af garantier til enkelt personer i henhold til social-/boliglovgivning, retssager og erstatningskrav, bonusbetalinger vedrørende jobcentre, åremålsansættelser og arbejdsskadeforpligtelser indregnes på balancen til den løbende ydelses kapitaliserede værdi opgjort pr. forpligtelse.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominel værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Opmærksomheden henledes på, at miljøforpligtelser forlods/primært er indregnet ved at foretage nedskrivning af grundværdien.

Langfristede gældsforpligtelser

Langfristet gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balancetidspunktet.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører, andre myndigheder samt anden gæld, måles til nominel værdi.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten, kirken, leverandører, andre kommuner og regioner optages med restværdien på balancetidspunktet.

Noter til driftsregnskab og balance

Der er udarbejdet noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er væsentlige forhold, som bør belyses, og/eller IM har stillet krav om noteoplysning/ regnskabsbemærkning.

Tønder Kommunalbestyrelse 2014 - 2017

Viceborgmester

Borgmester

2. viceborgmester

Økonomiudvalget

Formand
Laurids
Rudebeck (V)

Næstformand
Preben Linnet
(V)

Henrik
Frandsen (V)

Mathias
Knudsen (V)

Henning
Schmidt (C)

Lars Rytter (A)

Palle
Graversgaard
(A)

Arbejdsmarkedsudvalget

Formand
Susanne Linnet (V)

Næstformand
Søren E. Skov (F)

Bent Åbling Paulsen
(O)

Jens Nissen (A)

Allan Skjøth (V)

Børn- og Skoleudvalget

Formand
Henrik Mehlsen (A)

Næstformand
Leif Høeg Jensen (V)

Allan Skjøth (V)

Poul Erik Kjær (V)

Louise Thomsen Terp
(S)

Kultur- og Fritidsudvalget

Formand Jørgen Popp
Petersen (S)

Næstformand
René Andersen (V)

Jens Møller (V)

Poul Erik Kjær (V)

Flemming Gjelstrup
(A)

Socialudvalget

Formand
Kim Printz
Ringbæk (A)

Næstformand
Jan Voss Hansen (O)

Leif Høeg Jensen (V)

Jens Møller (V)

Holger Petersen (Ø)

Sundhedsudvalget

Formand
Irene Holk Lund (V)

Næstformand
Jesper Steenholdt (V)
(suppleant)

Jan Voss Hansen (O)

Marit Jessen Rüdiger
(S)

Birthe Haag Frikke
(I)

Teknik- og Miljøudvalget

Formand
Bo Jessen (V)

Næstformand
René Andersen (V)

Frede Jensen (A)

Niels F. Dahlmann (V)

Thorkild Petersen (O)

toender.dk

